UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Index Baldi Pervsini. I. V. D. In prælectiones in totum Codicem Iustinianeum locupletißimus

... In Qvartvm Et Qvintvm Codicis Libr. Praelectiones / Additionibvs Philippi Decii ...

Baldus

Lugduni, M.D.LXI.

Ad senatusconsultum Velleianum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-95990

Visual Library

¶ Lex ſeptima.

S I filiusfamilias. Mutuum factum filiofa-
milias reconciliatur pa-
tre ratum habente: qꝛ ratihabitio retro fingitur. h. d. Pone
ergo quod iſte filius dedit fideiuſſores, quibus eſt queſita
exceptio macedoniani, nunquid pater in eorum preiudicium poſſit ratifi-
care: ⁊ videtur qd non. vt. ff. de pactis. l. fi. de contra tabu. l. ſi poſt mor-
tem. §. fi. vnde dicit Jo. an. in. c. ratihabitionem. de reg. iuris. lib. vi. quod
ratihabitio non tollit ius tertij. cõtrarium dic qꝛ illa ratihabitio initiũ cõ-
tractus reſpicit ⁊ influit ipſi initio virtutem obligandi vnde cum recon-
ciliatur in principali reconciliatur in acceſſorio: vt. ff. de fideiuſſo. l. ſi quis
pro eo. §. ſi nummos. ad hoc eſt arg. ff. de conſti. pecu. l. vtrum. §. vnde fal
1 ſam. ⁊ adde quod not. j. de non nume. pecu. l. tam mandatori. ¶ † Quero
a de iſta regula. que dicit ratihabitionem[a] retrotrahi. in quibus caſibus fal
lit? Reſpon. in multis. ⁊ primo quando non inuenit principium confirma-
bile. vt. ff. de offi. procon. l. obſeruare. §. fin. Secundo quando actus pec-
cat in alio quam in conſenſu. vt. j. de bo. que lib. l. fin. §. neceſſitate. ⁊ not.
in. c. prudentiam. de offic. deleg. per Innoc. Tertio, quando actus expi-
rauit tempore. vt. ff. rem ra. habe. l. bonorum. ⁊. ff. de appella. re. l. j. ⁊ no.
in. l. ſi ego. de nego. geſt. Quarto, quando eſt talis actus, qui non poteſt
pendere. vt. ff. communia predio. l. receptum. in fine. Quinto quando re-
b quiritur conſenſus[b] certus in debito tempore. vt. l. obligari. §. tutor. ff. de
autho. tuto. ⁊. l. quid ergo. in princ. ff. de his qui not. infa. Sexto, vbi cõ-
ſenſus requiritur pro forma rei agend: vt not. per Inn. de rebus eccle.
non alie. c. dudu. ⁊ de eo qui duxit in matri. c. j. Septimo quando requi
c ritur licentia[c] vel conſilium. nam ratihabitio non equiparatur[d] licentie,
d vel conſilio. vt extra de elec. c. cum in veteri. ⁊ nota. in. l. ſi autem. de aqua
plu. arcen. per Bart. Octauo quando actus medius obuiat coniunctio-
ni extremorum: vt. l. ſi in debitum. §. ſi procu. rem ra. habe. facit de ſol. l.
2 cum. ex. ff. ¶ † Et per hoc determinatur iſta queſtio.[e] Ciuitas fecit pacem
pro ſe ⁊ complicibus, demum antequam complices haberent ratum, fue
runt offenſi, deinde poſtea ratificauerunt pacem, vtrum pax intelligatur
rupta: ⁊ videtur quod non: quia illi offenſi non erant in pace actualiter: li
cet eſſent potentialiter. arg. ff. de infa. l. furti. §. j. In contrarium videtur:
quia implicitus eis ſtatus pacis erat, vnde non debuerunt emere offen
di nec precipiti feſtinantia inuadi. arg. ff. ſi ex noxali cauſa. l. fin. ⁊. ff. ad ter
f tul. l. ij. §. ſi mater. Sol. dic vt not. per Dy. ⁊ Bar.[f] ff. de adul. l. ſi vxor.
3 §. ſi quis. ¶ † Quero, nunquid ſit differentia inter conſenſum ⁊ ratificatio
nem. Reſpon. ſic maxime de proprietate ſermonis: quia conſenſus eſt ſi
mul ſenſus non ex interuallo: ſed ratihabitio habet temporis interuallũ.
vt. ff. de ſol. l. ratum. ⁊. l. quod dicimus. h. d. glo. in. c. ratum. de reg. iu. li. vi.
4 ¶ † Quero ſi contrahitur cum filio, facta prius notificatione patri per li-
teras vel hoc declarato poſterius, vtrum pater intelligatur ratum habe-
g re? Reſpon. ſic, eoipſo quod ſine contradictione[g] literas recepit. vt. ff.
5 eo. l. ſi filiuſfa. vbi eſt text. not. ¶ † Quero, dicit ſtatutum quod filiuſfam.[h]
h non poſſit ſe obligare ſine licentia patris, modo pater ⁊ filius obligant ſe
in eodem inſtrumento, nunquid eoipſo videatur data licentia filio? dicit
Bart. quod ſic. ff. de leg. ij. l. cum pater. §. libertis. ⁊ ſic ſatiſfactum eſt ſta-
tuto ſecundum Bart. ⁊ facit. ff. de acqui. here. l. Is qui. §. fin. ⁊ ibi vide ſe
6 cundum me. ¶ † Quero hic, ſtatutum eſt quod cum filiofam.[i] non poſſit
i contrahi, niſi ſit mercator: pone ergo quod eſt mercator, ſed non contra-
hit cauſa mercantie, an teneat contractus? videtur quod ſic: quia perſona
eſt permiſſa contrahere. ¶ In contrarium videtur, quia iſta permiſſio nõ
intelligitur reſpectu perſone: ſed reſpectu cauſe, ergo ceſſante cauſa, ceſ-
ſat permiſſio. Pro prima parte facit tex. huius. l. ibi, nulla differentia. qui
text. ibi eſt multum no. In contrarium facit. ff. nau. caup. ſtabu. l. iij. §. ce-
terum. ¶ Sol. ſi conſtat quod in aliam cauſam, non tenet contractus: qꝛ
non eſt contractum tanquam cum mercatore. arg. ff. de iuriſdict. omni.
iudi. l. fin. ſi autẽ non conſtat, preſumitur in dubio quod tanquam cũ mer-
catore: ⁊ quod ſit verſum in mercantijs, ſecundum Bart. ⁊ adde quod di
7 xi ſupra eod. l. macedoniani. ¶ † Quero. ſtatutum dicit quod filiuſfa. non
poſſit ſe principaliter obligare, nunquid poſſit fideiubere? Reſpõ. ſic: niſi
colore queſito fideiuſſerit, cum re vera eſſet principalis, quia attenditur
potius principalis in veritate quam in fictione verborum: vt. ff. eo. l. ſed
Iul. ⁊ in. l. Item ſi filius. ⁊ ſic aliquid permittitur acceſſorie quod nõ prin
cipaliter: ⁊ ſcias in iſta materia quod vbicunqꝫ lex remouet potentiam a
perſona contrahente, talis exceptio ſeu defenſio poteſt opponi poſt ſen-
tentiam. vt. ff. eo. l. contra. ⁊ tene menti hanc regulam, ſiue ſimus in diſpo
8 ſitiõe iuris cõmunis, ſiue ſtatutaria qꝛ eadẽ eſt ratio vtrobiqꝫ. ¶ † Extra
quero nunquid in actibus per quos nihil acquiritur habeat locum ratifi-
catio: ⁊ videtur quod ſic. hoc patet in maleficijs. vt. l. j. §. deieciſſe. ff. de
vi ⁊ vi arma. In contrarium facit quod not. ff. de nego. geſtis. l. ſi pupil-
li. §. ſi titij ſeruum, de hoc per Cyn. ⁊ glo. in. d. §. deieciſſe. in. §. quoties.
k dat regulam, quod in maleficijs[k] ratihabitio noceat, excipit vnum caſum,
quando tale maleficium eſt quod explicari non poſſit per extraneum in-
ſtrumentum nec per iuris fictionem, vt eſt adulterium. ⁊ optime dicit qꝛ
in ratificatione eſt opus fictione, que fictio non cadit ſuper eo quod eſt de
natura impoſſibile: ⁊ prorſus. vt. infra. de cadu. tollen. l. prima. §. ne autẽ.
⁊ quod dixi de ratificatione habet locũ in maleficijs commiſſis alterius
contemplatione. Non obſ. glo. d. §. ſi titij ſeruum. quia vbi vtilitas queri-
tur non poteſt negotiũ ad nos pertinere re ipſa.
vt ibidem no. poteſt tamen pertinere ⁊ ratihabi-
tione, ⁊ conſenſu noſtro. ⁊ ſic non obſt. Bal.

ne. ad fi. j. de col. ⁊ Iul. in. l. Illud. in prin. eo. tit. de colla.
a ¶ Ratihabitionem. Uide que dixi poſt Barto. in. l. ſi tutor. ʒ. in quibus
cau. in integ. reſti. non eſt neceſ. ⁊ in. l. pen. ff. rem ratam ha.
a ¶ Conſenſus. Uide per Bart. in. l. ſi quis mihi bona. §. iuſſum. ff. de ac-
quirenda hereditate.

¶ Ad ſenatuſconſultum velleianum. Rub.

¶ Continua ad precedentia hoc modo. dictum
eſt ſupra de macedo. ſenatuſcon. olim inducente
exceptionem in mutuis factis filijſfam. in odium
creditorum: ſequebatur videre de ſenatuſcon. vel-
leiano, quod inducit exceptionem interceſſioni-
bus mulierum, ⁊ in fauorem earum. ⁊ ſcias quod
motiuum legis eſt illud, quod ſignificat an legis
diſpoſitio ſit odioſa, vel fauorabilis. dum tamen
ſuper tali motiuo fundetur lex. vt. ff. de condict.
inde. l. qui exceptionem. Bal.

1 ☞ Mulier intercedens ſi eſt ſolenniter ſeruata
indennis an teneat fideiuſſio?
2 Confeſſio viri ſpe future numeratiõis dotis, quid
valeat.
3 Mulier ſi releuatur propter velleianum: an fide-
iuſſor eius releuetur?
4 Mulier an poſſit renuntiare velleiano.
5 Renuntiationes mulierum, an hodie valeant?
6 Mulier que pro alio ſoluit an videatur donare?
7 Ignorantia creditoris, an faciat valere interceſſio
nem mulieris?

¶ Lex prima.

M ulieribus. Mulie
ri ſe p
alio obliganti ſuccurritur: ſed ſine
obligatione pro alio ſoluenti mi-
nime ſubuenitur. h. d. Not. quod
aliud eſt pro alio promittere: a-
liud pro eo ſoluere quod verum eſt, vbi ſolutio in-
cipit a ſeipſa, ſecus ſi incipit a promiſſione: quia
tunc eſt interceſſio. vt. ff. eod. l. ſi mulier. quod no.
1 ¶ † Quero, quid ſi mulier intercedens eſt ſolen-
niter conſeruata indennis, nunquid teneat inter-
ceſſio? Reſpon. aut eſt conſeruata indemnis per
traditionem rei debite: ⁊ tunc tenetur. vt. ff. eo. l. ſi
mulieri dederim. ⁊. l. ſi pro aliquo: ſi autem per ſo
lam promiſſionem: tunc non tenetur. vt. ff. eod. l.
quidam voluit. vbi text. not. ¶ Quero. quid ſi mu
lier non contrahit, ſed quaſi contrahit pro vtilita-
te alterius, puta adijt hereditatem damnoſam,
vel confitetur ſe adijſſe, ad hoc vt creditores he-
reditarij contra eam agant? Reſpon. iſte caſus eſt
interceſſioni ſimil[i]s. ſi dolo creditoris ad hoc in-
ducta ſit, ⁊ ideo reſcinditur aditio, ⁊ confeſſio: vt
ff. eod. l. ſi mulier hereditatem, ⁊. l. ſi mulier in iur.
⁊ iſti caſus ſunt mirabiles in materia adeuntium
hereditatem damnoſam, quando adijt mulier, ⁊
tene bene menti. Sed pone, mulier ſe obligauit
principaliter tanquam in rem ſuam: ſed maritus,
vel alius conſeruat eam indemnem, nunquid per
hoc probetur interceſſio? Reſpon. non: quia con-
ſeruatio indemnitatis non facit fidem de inter-
ceſſione in preiudicium creditoris. vt. ff. eod. l.
Seia mancipia, etiam ſi per vltimam voluntatẽ
appareat conſeruatio. quod eſt not. Sed vlterius
pone quod mulier interceſſit, in ſe obligationem
transferendo, cuius interceſſionis pretextu anti-
quus debitor per acceptil. liberatus eſt a credito-
re: queritur nunquid illa acceptilatio valeat cum
effectu? Reſpon. non: quia confeſſio que fit ſpe
future obligationis que manis apparet non pre-
iudicat confitenti. vt. ff. eod. l. quamuis. §. quoties.
2 ¶ † Et eſt arg. ad virum qui confitetur ſe rece-
piſſe dotem a muliere ſpe future promiſſiõis fien-
de per patrem non ob confeſſionem ſicut ſit quo-

c ¶ Licentia. Adde Bal. in. l. j. in vlti. col. ij. qui admit.
d ¶ Equiparat. Uide plene do. Anto. in. c. antepe. extra de cõſu. Andr. Barba.
e ¶ Iſta qſt o. Si fiat pax cũ ciuitate, ⁊ cũ adherentibꝰ, ſi antequã adherẽtes ratificent pacẽ offendant, an dicatur pax rupta? vide Ang. in. l. que religioſis. ff. de rei vendi. ⁊ tex. in. c. j. de poſt. prel. ⁊ ibi Docto. text. in. c. ad apoſtolice. de re iudi. li. vj. ⁊ qui dicantur adherentes, vide Ang. in aut. de here. ⁊ fal. in prin. ⁊ qui dicũtur partiales, vide tex. ⁊ Bal. in. l. j. j. ſi rector proui. And. Barba.
f ¶ Dy. ⁊ Bar. tamen Bart. ibi nõ determinat.
g ¶ Sine cõtradictione. Nota text. not. qd eoipſo qd pater recipit literas filij ſi non contradicit, preſumitur habere ratũ quod eſt no. digni. ⁊ vide qd not. in. l. publia. ad fine. ff. depo. ⁊ vide Lu. ro. cõſi. cccxiiij. p his que hic vult Bal. And. Barba.
h ¶ Filiuſfam. Sed quid ſi pater fideiubet pro filio, an ſufficiat? Bal. dubitat in. l. exceptione. j. de euictio.
i ¶ Cum filiofami. Adde Bal. in. l. iij. §. ex hoc edicto. in fin. ff. nau. cau. ſta.
k ¶ Maleficijs. Uide per Bald. in. l. non ideo minus. in. xj. q. j. de accu.

a ¶ Quero. Vide Bal. in.l. In do nationibus. §. de dona. ⁊ que ibi di xi.

b ¶ Cōſuetudinem. De hac cōſuetudine proprie circa ſubſcriptionem teſtiū loquitur Inn. ⁊ Hoſt. ita tenentes in.c. cum dilectus. extra de fide inſtru.

c ¶ Diuite. Adde gl. ⁊ Bart. in.l. vxori ſue. §. fin. ff. de le. iij. ⁊ Bald. in.l. ij. in.j.q. §. de iure do.

d ¶ Preſumit. Adde no. per Bar. ⁊ Bal. in.l. multū. §. ſi quis alteri vel ſibi. ⁊ Bart. omnino in.l. Item quia §. fi. ff. de pac.

e ¶ Mulier. Idem tenet Bart. in.l. que dotis. ff. ſolu. mat. ⁊ eſt glo. ij.q. vij.c. plerū q̄. in.j. glo. niſi eſſet preſumpta vtilitas: vt patet ex dictis p Bal. ī. proxi. ⁊ circa ea q̄ no. Bart. in.d.l. que dotis. vide q̄ ſcripſi poſt Imol. in.l. ſi cum dotem. §. eo autē tempore. ff. ſol. matri.

tidie. nam ſi pater ſe non obliget, ſiue inutiliter ſe
obliget, per illam confeſſionem non eſt ius queſi-
tum. ſi autem pater vtiliter ſe obligat: tunc cum
ipſe ſit debitor filie in dotem, vt.l. qui liberos. ff.
de ritu nup. videtur dele. filia. ⁊ perinde eſt ac ſi
filia numeraſſet. ſoluit enim qui delegat: vt. ff. eo.
l. quamuis. §. Interdum. Idem dico ſi eſt facta
promiſſio ab extraneo. quia licet non ſit debitor. ⁊
per conſequens non ſit delegatus vt debitor: ta-
men ſufficit quod eſt tanquā promiſſor. vt. ff. man.
l. inter cauſas. §. abeſſe. de iſta. q. not. per Docto.
3 in.l. fin. ff. ſol. mat. ¶ † Quero ſi ſuccurritur mulie-
ri, nunquid ſubueniatur eius fideiuſſori non adhi-
bito nec rogato ab ea. Iſtud dubium mouet Iu-
riſconſultus, ⁊ determinat ſuccurri, ac ſi eſſet fide-
iuſſor adhibitus ⁊ rogatus. vt. ff. eod. l. ſi mulier
contra ſenatus. §. fin. ⁊ ſic except. cauſe coherētes
tranſeunt ad fideiuſ. non obſt. quod ſe obtulerint
4 nō rogati. quod dubiū non mouetur alibi. ¶ † Itē
dubitatur, vtrum beneficio ſenatuſconſul. velleia.
poſſit mulier renuntiare? glo. dicit hic quod ſic. ⁊
ff. eod. l. fin. dum tamen ſit certiorata: ita quod in-
tellexerit ſuum beneficiū. nec preſumitur certiora-
ta. vt not. ff. de verb. ob. l. ſciendum. Nico. de ma.
in.l. ſi mulier. infra eod. dicit quod in iſta ſecunda
iactura ſuccurritur mulieri, ſicut in prima. per illiꝫ
ter. qui dicit in ſecundam iacturam, ex qua litera
apparet quod ſi mulier renuntiauit beneficio vel-
leia. in inſtrumento fideiuſſionis ſibi non preiudi-
cat: quia hoc procedit ex conſequentia. ⁊ ex eadeꝫ
facilitate arg. ff. de noua. l. doli mali. ⁊ quod not.
ff. de mino. l. ſi iudex circumuento. Non obſtat. ff.
eo. l. fin. quia ibi non inſtrumento fideiuſſionis ſed
ex poſtfacto conueniebatur, ⁊ in iudicio per mo-
dum iuriſdictionis contentioſe renuntiauit, vnde
illud contingit propter iudicij vigorem. Item nō
ob. infra, quando mulier tuto. offic. fun. l. fin. ⁊ au-
thenti. matri ⁊ auie. quia ibi nō renuntiauit inſtru-
mento fideiuſſoris: ſed in datione tutele, vbi non
eſt fideiuſſio, vt ibi patet. ⁊ infra. eo. l. ſi mater. quo
caſu poteſt valere per fideiuſſionem, quam faciet
exercendo officium tutele. vt ibi not. Preterea
ibi renūciat ex neceſſitate ſuſcepti officij tutelaris,
⁊ de ſcientia legis, vnde non videtur circumſcri-
pta ſicut etiam videmus in petitione tutoris: quia
poteſt ſe obligare de conſcientia iudicis, vt infra,
ſi mater indemni. promi. l. fina. ſecundum Nico. de
mate. aliqua ex verbis Cyn. infra eod. l. fin. vbi vi-
deas. tu dic quod aut mulier fideiubet pro viro. ⁊
tunc non poteſt renuntiare ſi ad ipſam non perti-
net vtilitas contractus: vt infra eod. authenti. ſi
qua mulier. aut fideiubet pro extraneo: ⁊ tunc aut
in rem propriam: ⁊ tenet fideiuſſio: nec eſt ne-
ceſſaria renuntiatio. vt. ff. qui ſatiſda. cog. l. de die.
§. qui mulierem. aut in rem ipſius extranei: ⁊ tunc
aut non certioratur, ⁊ non tenet renuntiatio. vt no.
in dicta. l. ſciendum. aut eſt certiorata: ⁊ tunc re-
fert: aut interceſſit coram teſtibus non interueni-
ente inſtrumento: ⁊ tunc non tenet renuntiatio. vt
infra. eod. l. antique. §. ne autem. aut interuenit pu
blicum inſtrumentum: ⁊ tunc ſecundum opi. gloſſ.
tenet renuntiatio. ſed ſecundum alios. aut eſt re
nuntiatio voluntaria: ⁊ non tenet quia mulier pre
ſumitur decepta non ſolum re ſed conſilio princi-
palis debitoris. ac etiam creditoris. tex. eſt. no. ff.
eod. l. j. in fin. vnde propter fraudem preſumptam
non tenet renuntiatio voluntaria, aut eſt renuntia
rio neceſſaria, ⁊ tenet. vt. d. aut. matri ⁊ auie. Item
quando in figura iudicij. vt. d. l. fin. §. fin. Ratio au
tem predictorum hec eſt. quia quando mulier in-
tercedit ſecundum legem, tunc non eſt neceſſaria
renuntiatio. vt. ff. eod. l. vir vxori. §. fin. quandoqꝫ
preter legem: ⁊ tunc ſumus in iſta materia, vtrum
valeat renuntiatio necnē, quandoqꝫ contra legeꝫ,
⁊ hoc dupliciter. vel ratione perſone, vt quia pro
viro. vel ratione forme: quia non interuenit publi-
cum inſtrumentum. ⁊ vtroqꝫ caſu renuntiare non
poteſt: quia eſt nullum ipſo iure. vt. d. aut. ſi qua
5 mulier. ⁊ in. d. §. ne autem. ¶ † Sed quero[a] cuꝫ
a hodie non vtamur in Lombardia ſubſcriptioni-
bus teſtiū: ergo hodie non valent renuntiationes mulierum. vt. d. §. ne au
tem. Reſpon. conſuetudo facit valere quod facit in argu. pro tabellione
qui ſcripſit nomina teſtium. ⁊ de conſuetudine ſufficiunt duo teſtes: nam
b per conſuetudinem[b] receditur a maiori ſolemnitate: ⁊ minor ſolemnitas
ſubrogatur loco maioris. vt in auſ. de inſtru. cau. ⁊ fid. §. oportet. ⁊ eſt iſta
conſuetudo notoria ex inſpectione omnium publicorum inſtrumentorum:
6 ⁊ ideo non indiget probatione que verba tene menti. ¶ † Quero nun-
quid mulier que pro alio ſoluit, videatur donare. Gloſſ. dicit quod ſic.
Contrarium dico, quod potius videtur negotium debitoris gerere. quo
eſt ei permiſſum ſoluendo non promittendo. nam ſi maſculus non intel-
ligitur donare: ergo nec mulier, que eſt tenacioris nature: vt. ff. eod. l. ſed
ſi ego. §. fin. niſi forte eſſet conſanguinea, vel eſſet valde diues. ⁊ is pro
quo ſoluit eſſet multum amicus ipſius, vt ibi not. ⁊ tene menti hoc quod
c ibi dicit glo. de diuite:[c] quia ratione diuitiarum preſumitur liberalitas,
7 ſicut ratione dignitatis nobilitas. vt. ff. de donat. l. filius. ¶ † Quero nun
quid ignorantia creditoris faciat interceſſionem valere? Reſpondetur
aut eſt interceſſio captata, aut ſimulata queſito colore. Primo caſu cum
creditor hoc ordinauerit non poteſt ignorantiam pretendere, vt. ff. eod.
l. quidam. Secundo caſu cum creditor hoc ignoret ⁊ mulier ſciat non ſuc
curritur mulieri, vt. ff. eodem. l. ſi mulier in iure. primo reſpon. ⁊ l. ſi de-
cipiendi animo. Et not. glo. hic poſitam de ſcientia, que diſtingunt tres
caſus. ⁊ facit ad not. ff. de exce. doli. l. ij. §. circa. Bal.

¶ Lex ſecunda.

FRuſtra. Mulier re vera principalis poteſt ſe prin
cipaliter obligare. Item ⁊ in rem ſuam
intercedere poteſt. hoc dicit. ¶ Quero, nūquid eo ipſo quod
pecunia peruenit ad manus mulieris, probetur iſta principa-
litas. ¶ Reſpondeo ſic: vt. ff. eodem. l. ſed ſi ego. §. proinde. niſi probe-
tur fraus: que ex preordinatis probatur. ita debet intelligi glo. in. l. ij. ff.
eodem ſuper verbo mutui dationes. ⁊ ſimiles. quod ex preordinatis pre
d ſumitur[d] contractus vſurarius. vt nota. Inno. extra de depoſi. cap. gra-
uis. Bald.

¶ Lex tertia.

SI cum ipſe. Non poteſt intercedere pro filio
mater, ratio dubitationis erat: quia
videbatur intercedere intuitu pietatis: ſed certe iſta non eſt
pietas cauſe, ſed perſone: ⁊ ſic non obſt. l. vlt. §. eo. Bal.

¶ Lex quarta.

SEnatuſcon. In quocunqꝫ intercedenti gene-
re ſuccurritur mulieri: ſed nō quo
cunqꝫ genere ſoluendi. h. d. ¶ Quero. ſi mulier intercedens
liberatur per acceptilationem: vtrum ſublata ſit actio contra
veterem debitorem. ⁊ videtur quod ſic, ſicut ſi ſoluiſſet pro debitore, vt
ff. eo. l. ſi mulier. cuius contrarium eſt verum, quia actus naturalis ſolutio-
nis obligationem diſſoluit: ſed acceptilatio nihil valet ſuper obligatione
inani. vt. ff. eo. l. quamuis. §. Marcellus. ⁊ ſic not. actum naturalem ⁊ ve-
rum eſſe maioris potentie ⁊ virtutis quam actum fictum.

1 ☞ Maritus quando poſſit obligare res vxoris.
2 Vendere rem tuam quare poſſum te preſente: ⁊ tibi preiudico, ⁊ tamen
obligare non poſſum.
3 Patientia ſcientis ⁊ tacentis habetur pro conſenſu.
4 Taciturnitas an habeatur pro conſenſu ad vtilitatem meam.
5 Creditor ſciens ſi permittit litigare debitorem de re ſibi obligata, id eſt
de rei dominio an ſibi preiudicet.

¶ Lex quinta.

1 **SI ſine voluntate.** † Maritus non poteſt
obligare res vxoris nō
conſentientis: ⁊ hoc de iure cōmuni, nec ſi conſentiat expreſ-
ſe, ⁊ hoc de iure ſpeciali, ſi tamen obligat res vxoris aſſeren-
do eas proprias, vxore preſente, ⁊ doloſe tacente, tenet obligatio. h. d.
nota. ¶ Dic ergo aut obligat res vxoris tanquam vxoris, ⁊ non nocet
vxoris conſenſus vel preſentia: aut tanquam proprias, ⁊ nocet ei dolus:
⁊ ſic not. quod magis nocet dolus quam conſenſus expreſſus. ¶ Quero
e quid ſi mulier[e] non facit hoc doloſe: ſed quia non audet. contradicere
viro nimia reuerentia, vel metu? Reſpon. non nocet ei ſilentium. vt nota.
ff. qua, rerum act. non datur. l. prima. §. que onerande. ⁊ ibi eſt gl. notab.
2 ¶ † In iſta. l. tractande ſunt due materie. prima eſt, quare poſſum obli-
gare rem tuam te preſente ⁊ ibi preiudico. ſed ſi vendo non preiudico?
Reſpon. gloſſ. quia non poſſum obligare te ſine te, id eſt rem tuam ſine
te: ſed bene poſſum obligare me ſine te. dicunt Doct. quod queſtio iſta
non eſt vera: quia non eſt verum quod ſi obligo rem tuam te preſente ti-
bi preiudicetur niſi interueniat actus indicatiuus conſenſus. vt. ff. de pig.
l. fideiuſſor. §. pater. vel niſi interueniat dolus. vt hic. vnde gl. male querit.
⁊ ſupponit malum thema. vt. ff. de pig. act. l. Caius. ⁊ l. ſicut. §. non vide-
tur. ff.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tur.ff.qui mo.pig.vel hypo.ſol.dic ergo quod quantum ad conſtituendum ius reale,ᵃ non poteſt conſtitui in re aliena:ᵇ ſed quantum ad conſtituendum ius perſonale ſic,quia perſona,non res obligatur:ſiue loquatur in pignore.vt.ff.de pig.act.l.tutor.§.j.ſiue in venditione,vel alio cōtractu.vt.ff.de contrahen.empt.l.rem alienam.ſ.de rei ven.l.mater.⁊.ff.de vſucap.l.cum vir predium. Ex hoc apparet quare res aliena nō pōt obligari:poteſt tamen promitti,hic conſidera,ꝙ hypotheca non conſtituitur verbo promiſſiuo.ſed verbo effectiuo.Ille enim qui rem obligat,nō propterea promittit tradere,⁊ ideo hypotheca eſt in rem qꝛ quo ad ipſam hypothecam non reperitur verbum promiſſiuū,ſi enim eſſet adiuncta promiſſio tradendi rem hypothecatam,cōpeteret ei actio perſonalis preſcriptis verbis ex pacto. Sed qꝛ hoc non eſt de natura hypothece.ideo nō competit preſcriptis verbis:in venditione autem interuenit verbū promiſſiuum,ex quo oritur obligatio perſonalis,que cadit etiā circa rei aliene preſtationem,qꝛ ſua natura non afficit rem,ſed perſonā,vnde nullum eſt impedimentum ex parte nature,nec ex parte conſenſus,hoc oſtendit tota materia preſcriptionū:qꝛ ibi ſuper re aliena cōtrahitur, Ex hoc habes mirabilem ſubtilitatem,ᶜ ꝙ ſi tu obligaſti mihi rem alienam,⁊ eo.tit.hypothece poſſedi longo tempore,non tamē preſcribo veram hypothecam:ſecus ſi res vendit,vel donatur.qꝛ ibi eſt titulus ordinatus ad preſcribendum.qui ortus fuit ex promiſſione ex ꝯtractu celebrato inter partes. 3 ¶†Venio ad aliam materiam.⁊ not.ſm Odof. quod patientia ſcientis ⁊ tacentis habetur pro conſenſu,⁊ concordat.ſ.ſi aliena res pignō.data ſit.l.ij.⁊.ſ.de latina liber.tollen.auf.ad hec.⁊.ſ.de epiſco.⁊ cleri.l.ſi ſeruus.cū multis ſimilibus.ſed contra.ff.de proc.l.filius.§.inuitus.⁊ de ſeruit.vrba.predi.l.inuitum. Doc.ſoluunt hoc brocardū.ſ.de procu.l.inuitus.⁊ in.d.l.Caius.ſed Nic.de ma. hic ponit quandam diſtinctionē,cuius effectum referam per quatuor queſtiones. 4 ¶†Primo quero.vtrum mea taciturnitasᵈ habeatur pro conſenſu propter vtilitatē meam:Reſpon.ſic.vt.ff.de verb.obl.l.ſi procuratori preſentis.ff.mandati.l.qui patitur.l.ſi remunerandi.§.ſi paſſus.hoc eſt verum,ſiue loquamur de vtilitate vera,ſiue de preſumpta,hinc eſt quod filia preſumitur conſentire patri,qꝛ preſumitur quod ad eius vtilitatem,propter affectuz paternū.vt.ff.ſo.ma.l.ij.§.voluntatem.⁊.ff.de ſponſa.l.ſed ea que. ¶Secundo quero,vtrum mea taciturnitasᵉ habeatur pro conſenſu qui requiritur propter rei ſolennitatem:Reſpon.non:hoc patet in authoritate tutoris que verbis interponenda eſt.vt.ff.de autho.tuto.l.j.in fi. ¶Item in authoritate patris,que eſt interponenda verbis,vel ſignis.ff.de adoptio.l.ſi pater naturalis. Item in iuſſu patris,vbi requiritur verborum expreſſio.vt.ff.de acquir.here.l.ſi quis mihi bona.§.iuſſum. Tertio quero,an mea taciturnitas habeatur pro cōſenſu quo ad alterius delinquentis excuſationem:Reſpon.non,niſi alia preſumptio ſit coniuncta cum taciturnitate,vnde ſurripienti rem meam non intelligo conſentire,niſi forte eſſet filius,vel alia perſona cōiuncta,qꝛ ratio cōiunctionis inducitᶠ preſumptionem ceſſantis doli.vt.ff.de furtis.l.inter omnes.§.recte.⁊.l.qui vas.§.vetare. Quarto quero,vtrum mea taciturnitas habeatur pro conſenſu in eo quod pertinet ad meam damnoſitatem:Reſpondeo,aut agitur de me obligando:aut de actione mihi competēti:vel de aliquo meo iure tollendo,vel diminuendo:aut de facto alterius non reuocando,primo caſu regula eſt negatiua:qꝛ ſola taciturnitas non inducit conſenſum quo ad me obligandum.vt.d.l.filius.§.inuitus. Fallit propter publicam adminiſtrationem.vt.ff.ad muni.l.ij.⁊.ff.de tut.l.ſi filius. Item propter precedentem conceſſionem.vt.ff.de trib.l.j.§.ſcientiam. Item propter literarum receptionem.vt.ff.ad mace.l.ſi filius. Item propter dominicā poteſtatem ſeu prelationem.vt.ff.de noxali.l.ij. Item propter actus precedentis cōtumaciā.ff.loca.l.Item queritur.§.qui impleto. Scdo caſu,vbi agitur de diminutione mei iuris realis,⁊ tunc mea taciturnitas inducit alterius deceptionem,⁊ habetur pro conſenſu in meum preiudiciū:vt hic:aut nō ordinatur ad alterius deceptionem,⁊ tunc nō habetur pro cōſenſu:qꝛ nemo preſumitur ſuum iactare,de ſerui.vrb.predi.l.initium.quib.mo.pig.vel hypo.ſol.l.ſicut.§.non videtur.⁊.ff.de re iudi.l.ſepe in prin.⁊ in fin.⁊ tunc aut dicitur in alterius deceptionem,quando talis incurreret damnum,non ſi excludatur a lucro,vt ptz per leges predictas.hoc autez fallit fauore libertatis,vbi taciturnitas habetur pro conſenſu,id eſt ſilentium habetur pro actu:lz reuera ſilentium nihil ſit,vt.ſ.de remiſſio.pig.l.j. Item fallit in alienatione fiſcali,ᵍ propter eius ſolēnitatē ⁊ fauorem,eo.ti.l.ſi hypothecas.cum enim ibi citandi citentur,⁊ interueniant ſubhaſtationes,merito tāta mora nocet,qꝛ proteſtari debuit de iure ſuo,ſi ſibi actus diſplicebat.ar.ſ.ſi ſepius in inte.reſti.poſtu.l.j. Item fallit cū ego qui taceo habeo illud ius de quo cū aliquo litigatur principalius,quā ille qui litigat,verbi gratia,ſi ille qui litigat,habet illud ius ſub me:vt creditor ſub debitore habet ius pig.vel a me,vt libertus a manumiſſore ius libertatis,vel ego habeo,vt cuz ſocer vel vxor litigant de re mihi data in dotem,vel venditor de re quaz mihi vendidit:quibus caſibus taciturnitas ſcienter preiudicat.⁊ ꝓpter duas rōnes ſimul cōcurrentes,quarū neutra per ſe ſufficit,⁊ prima eſt,qꝛ ius illud de quo litigatur magis ſpectat ad petitionem ⁊ defenſionē tacentis quā litigantis:⁊ ideo ipſe poteſt preferri litiganti,⁊ per hoc eum prohibere a tali lite,vel ſaltem aſſiſtere rei. Secunda ratio eſt,qꝛ de vno ⁊ eodez iure qd vnus ab altero ſe habere pretendit litigaret,vnde quodāmodo ſunt duo rei eiuſdē iudicij,ſiue rei agē

a ¶Ius reale:Vide Bal.in.l.Titia cum teſtamento.§.Lucia.⁊ ibi Imo.de leg.iij.

b ¶Aliena:Vide Bald.in.l.ſi.ſ.ſi res alie.pig.data ſit.⁊ gl.⁊ Doct.in.l.rem alienam.ff.de contrahen.emp.

c ¶Subtilitatem.Adde Cyn.Bald.⁊ Ange.in.l.ſi.ad fin.ſ.de preſcrip.long.tem.

di:ſiue rei defendendi.vel exercitor litis eſt principalis:ſed ille qui tacet eſt principalior.vt.d.l.ſepe.de re iudi.vnde non eſt illa ratio ſola que allegatur,ſcilicet quod me inuito fieri non poterat:qꝛ illa ratio nō ſufficeret vt ibi colligitur. ¶Sed ad hoc quod dixi de patrono ⁊ liberto,cōtra videtur,ꝙ principalius pertinet tā ad libertum quā ad patronū.vt.ſ.de lib.cau.l.principaliter.⁊ tñ ſi patronus ſciens patitur libertū de ſtatu litigare,preiudicat ſibi:vt.d.l.ſepe.§.pe. ¶Sed in illa lex principaliter loquiturʰ reſpectu ſeruitutis:ſed in iure patronatus manumiſſor eſt principalis,cum illud ſit ſuum,nō liberti ſm.Nic.de ma.quibus tñ additis ex hoc deuenitur in notitiā.Nunquid ſnīa lata cōtra electum preiudicet electoribus.Nam aut litigatur de iure eligentiū,tanquā de cauſa electionis,⁊ preiudicat eis ſcientibus,verbi gratia,ſi pronūtietur ad eos electionem nō pertinuiſſe,nec pertinere:ſi autē diſputetur ſolum de perſona electi:qꝛ dicatur nō capax,vel de facto electi:qꝛ dicatur ꝙ renūtiauit electioni.vel aliud ſimile:tunc nō preiudicat eligentibus:qꝛ nō eſt litigatū de iure eorū:ſuper hoc 5 vide Inn.extra de re iudic.c.quamis. ¶†Sz hic queritur,ſi creditor ſciens permittit litigare debitorē de re ſibi obligata,id eſt de dño rei an preiudicet creditori.Rñdeo non:vt.ff.de pig.l.ſi ſuperatus,⁊ eſt rō qꝛ nō diſputatur de eodē iure.id eſt de pig.ſed de dño. ¶Itē qꝛ iſta ſnīa non trahitur retro,vnde dñium tranſit in victorē cum ſua cauſa,ſicut tranſiret ex cōtractu,⁊ ita tz hic Nic.de ma. ¶Sequitur tertius caſus,vbi agitur de facto alterius nō reuocando qd factū impediſſet cōdictionem:⁊ dic ꝙ quantū ad nō reuocandū,taciturnitas habetur pro cōſenſu,exemplū.ff.qd vi aut clā.l.aut qui aliter.§.ſi.de mor.infer.l.ſi propius.⁊ cō.diui.l.Sabinus. ¶Sed quātū ad dānuz meū faciendū nō preiudicat mihi ſilētiū.vt.d.l.Sabinus.ſm Nic.de ma. Alij doct.tradūt alr.dixi in.l.inuitus.nūc habes oīa q dicuntur in materia ſilētij.Bal.

1 ☞ Tutores poſſunt committere matri pupilli vniuerſalem adminiſtrationem.

2 Conſeruatio indemnitatis,quot modis poteſt intelligi.

¶Lex ſexta.

Si mater. Mater poteſt ſe obligare pro facto ſuo:ſed non poteſt conſeruare tutores indēnes ab eo qd eis a filio debebatur.h.d. ¶Diuiditur in duas partes in prima obligauit ſe mater pro facto ſuo. In ſecūda ꝓ debito filij apud tutorem.ſcda ibi. Si autem.ſcda ſubdiuiditur in duas,nā prima loquitur qñ poſt dationē tutoris ſe obligauit. Scda qñ ante dationē tutoris tēpore nominationis.ſcda ſecūde ibi,Si vero. ¶Caſus. Dati erāt tutores cuidā pupillo,qui cōmiſerūt adminiſtrationē matri:que mater conſeruauit eos indēnes,queritur an valeat conſeruatio.Rñdetur qd ſic,qꝛ deſcendit ex facto matris. Sz inſtatur,pone ꝙ tutor datus volebat ſe excuſare,mater rogauit eum qd gereret,⁊ ꝙ ſi qua impenderet,promiſit de indēnitate,queritur an valeat.Rñdetur qd nō:qꝛ interceſſio eſt. Inſtat iuuenis,qd ſi mater petijt tutorem,⁊ eū ſimiliter conſeruauit indēnē,an valeat efficaciter.⁊ videtur qd nō eadē rōne,qꝛ intercedit.h.d. 1 ¶†Not.ꝙ tutores pñt cōmittere matri pupilli vniuerſalem adminiſtrationem.⁊ per hoc non erit ipſa tutrix:ſed cōmiſſaria tutorū,⁊ ſic non ob.ff.de neg.geſt.l.qui aliena.§.quāquā.⁊.ff.de ſol.l.filie.adde qd no.ff.ad trebel.l.ij.§.ſi mater. ¶Scdo not.eſt mater ex hac cauſa poteſt promittere tutoribus conſeruationem indēnitatis:qꝛ quodammodo ſuum negotium gerit,id eſt pro ſemetipſa interuenit licet cauſa finaꝛ

d ¶Taciturnitas. De eo qui efficitur monachus,⁊ tacet.vide Bald.in l.ſi.ſ.de adop.qd ſi obligatus monaſterio recedit ab eo,⁊ tranſit ad aliud monaſterium cuz bonis,ſciente ⁊ patiente primo monaſterio,an videatur habere licētiā,adeo ꝙ primum monaſteriuz nō poſſit poſt mortem huius petere bona ſua.vide bal.qui not.decidit in l.ſi(vt proponis.) ſ.de nuptijs.

e ¶Taciturnitas. Adde Bald.in.l.ſi.§.neceſſitate.ſ.de bonis que lib.in verſ.quero an ſufficiat.⁊ in.l.ij.§.voluntate.⁊ ibi Imo.ff.ſolu.ma.⁊ ꝑ determinatione Bal.hic bene facit qd not.Bar.in l.que dotis.ad ſi.ff.ſo.ma.ſz ibi Lu.ro.alle.multa in cōtrariū.ibi in repetitione inuenies quid hoc omiſi. ☞ Adde qd poſui in apo.ad iſtuz in.l.ſi debitū.in.j.in ver.qui tacet.ſ.qñ fiſcus vel priuatus.Celſus.

f ¶Inducit. Vide Bar.in.l.que dotis.ff.ſol.ma.⁊ ad hoc.l.j.cum glo.ſ.de ſica.⁊ qd nota.Bar.l.d.§.recte.

g ¶Fiſcali. Adde Bar.in.l.ſi.de remiſſio.pig.

h ¶Loquitur. Ita etiā videtur velle Inn.in.c.pe.de re iudi.in gl.in verſi.hac ratione.caue tñ,qꝛ etiā.l.ſepe.ff.de re iudi.loquitur in ſeruitute.

ſit commodum pupilli.⁊ ideo litera dicit quod.i
2 modo.¶ †Tertio not.ꝙ conſeruatio indemnitatis pōt intelligi dupl'r.vno modo actiue de eo qđ debebit ſtipulāti.Alio modo paſſiue de eo q' ipſi debebūt alteri.Primo mō mulier non pōt promittere.vt in tex.Scđo pōt.vt.ff.eod.l.tutor. vbi aduerte.qđ aut mater pmittit tutori reſpectu actionis cōtrarie.⁊ nō valet promiſſio.q: in cōtraria que daẗ tutori,tutor eſt creditor.vnde ipſe apud eū intercedit pro alio,aut reſpectu actiōis directe.in qua tutor eſt debitor : ⁊ tunc valet,q: qui promittit debitori nō diciẗ intercedere,q: intellectus non capit quō obligeẗ debitori intercedendo pro debitore.Iſta eſt rō iuriſcon.in.d.l.tutor. Si aūt in cōſeruatione indēnitatis cōtrahētes nō diſtinguūt,tñ nos ſm dictū modū diſtinguimus, vt ſi promittiẗ tutori vt debitori,valeat:ſi vt creditori,nō.econtra ſi mater pmitteret pupillo,ſi quidem de debitori,valeret.ſi vt creditori,non valeret.⁊ ſic valeret in cōtraria.non in directa: ratiōe ſuperius aſſignata.videtur ergo ſi mulier vult teneri pro alio,promittat debitori.⁊ tunc valet:⁊ debitor cōpellit eam ad ſoluendū pro ſe,qđ nō poſſet facere creditori,ſi promitteret creditori : ſed tunc ſi ſoluit ꝑ debitore,repetit a debitore: ergo videtur ꝙ alia ratione repelliẗ debitor.ſcilicet per exceptionē dolo facis.q: petis qđ reſtituturus es, ſed ratio ſui's petitionis eſt,qđ alteri nō deẗ quā ſibi.vt.ff.de ver.obl.l.liber homo.§.ſi.⁊ ideo propter diuerſitatem perſonarū ceſſat exceptio doli. vt.ff.ſol.ma.l.ſi ſocer.§.Lucius. ¶Apparatus pōt recitari per tres opi.Prima de ſecundo reſponſo ad primū:ſed legis diuiſio tollit cōtrarium ſecūdo.de.l.ſi tutor.⁊ ad hoc reſpondetur.vt.ſ.⁊ collige quatuor caſus.vt in glo.S.⁊.T. tollunt contrarium.§.etiam.in ſecunda perſona in tit.iñ.Tria faciunt ceſſare hanc opi.⁊ eſt ſimile de.lib.leg.l. legaui.¶Tertio op.contra vltimum reſponſum de.l.fin.ſ.ſi mater indemni.promiſerit,ſol.quod ibi eſt propter authoritatem decreti.

a ¶Dotem.Adde Bald.in.rubr.de priuilegio dot.

¶Lex ſeptima.

SI ſciens. Mulier conſentiens fundum ſuū pro alio obligari,inutiliter conſentit, ⁊ cum ſit inutile,eſt inutilis venditio eius per creditorem facta : ⁊ recuperatur ab emptore non reſtituto pretio : ⁊ filius vt heres matris poteſt infringere factum patris.h.d.tex.⁊ ex his elice quatuor notabilia per teipſum.

1 ☞ Plures ſi interueniant animo nouandi,obligatio diuiditur in partes.
2 Contractus poteſt pro parte tenere,⁊ pro parte non tenere.

¶Lex octaua.

SI paternam. Si maſculi per nuptim cum feminis obligationē paternā in ſe transferunt animo nouandi,valet nouatio pro parte maſculorum : ⁊ pro ea parte pignus obligationis veteris liberatur : ſed pro parte feminarū nō valet,nec eatenus pignus liberatur:⁊ ſi pater pro obligationez nouante pignus cōſtituit,tenetur inſolidum partim pro nouatione:partim pro nō nouatione.h.d.¶Diuiditur in duas partes principales,prima loquitur in actione perſonali:ſecunda in pignoribus.ſecunda ibi.pignora.Item ſecunda ſubdiuiditur in duas, nam prima loquitur in pignoribus datis a parte pro obligatione nouationis,in ſecunda loquitur in pignoribus datis a patre pro obligatione veteri,ſecunda ſecunde ibi.ſed ⁊ ſi.¶Caſus.Ego quatuor habebam filios emancipatos,duos maſculos,⁊ duas feminas legitime etatis,eram autem debitor Titij in mille ſub hypotheca bonorū,mō do iſti quatuor filij mei animo nouandi promiſerunt huic creditori iſta mille,⁊ ego de nouo dedi pignora in iſta obligatione:ſecundo modo queriẗ de duobus.primo de obligatione perſonali,⁊ de vi nouationis.⁊ reſpōdetur qđ pro parte maſculoꝝ tenet obligatio,⁊ ſit nouatio:ſed pro parte feminarum nō tenet obligatio efficaciter,⁊ reſtituitur actio in me patrem.Scđo queritur de pignoribus quid iuris.Rñdetur qđ pignora data de nouo teneñ inſolidum:ſed antiqua pignora teneñ pro dimidia
1 debiti:q: eatenus ratione filiarum mearū in me actio reſtituiẗ.h.d.¶ †No.ꝙ quando plures interueniunt animo nouandi,in partes diuidiẗ obligatio.¶Scđo no.ꝙ ſenatuſcon.qđ pſpicit mulieribus,reponit creditorē in ſua priſtina obligatione eatenus quatenus.¶Tertio not.mirabile.qđ pignus datum pro obligatione inutili innouante tenet pro priſtina que nō eſt cum effectu nouata,⁊ eſt ratio,q: pignus iſtud habet magis reſpectū ad cauſam,quā ad titulū obligationis.¶Vltimo not.ꝙ quatenus obli-
2 gatio nouatur.pignus antiquum perimitur.¶ †Item nota.contractum pro parte tenere:⁊ pro parte non tenere,⁊ tunc pro parte ob.exceptio.⁊ pro parte non,ex quo collige quod qui non poteſt in totum prodeſſe,prodeſt quatenus poteſt eſſe,⁊ etiam non.ff.eo.l.vir vxori.§.fina.
3 ¶ †Opp.ꝙ interceſſores inſolidum teneanẗ.vt.ff.de fideiuſſ.l.ſi Titius. Sol.ibi in fideiuſſore.hic in cōſtituentibus ſe principales animo nouandi.qđ eſt no.facit.ff.de duo.re.l.reos.§.cum tabulis.¶Secundo op.q: mero iure in totū eſt facta nouatio:ergo mero iure in totum ſunt liberata pignora.Sol.non fingitur facta,q: ſtatim eſt actio reſtituta.vnde immediate reſtitutum nō videtur amiſſum:⁊ qui ſtatim reſurgit nō videẗ mortuus,celeritas enim reſtitutionis tollit intellectum nouationis.¶Extra opp.contra ver.pignora,nam ſi eſt inutilis obligatio pro parte: ergo idē in pignoribus.vt.ſ.de lui.pig.l.Intelligere.Solu.concedo ꝙ obligatio perſonalis eſt inutilis pro parte mulierum,q: hec eſt cauſa reſtituende actionis in patrem,ex hoc accidenti pignora tenentur inſolidum,habito reſpectu magis q: debetur,quam q: ſit debitum.facit.ff.eo.l.aliquando §.de pignoribus.

¶Lex nona.

QUamuis. Mulier poteſt pro alio ſoluere citra interceſſionē:ſecus ſi per prius interceſſerāt.h.d.¶Et eſt ratio,quia ſi eſt inutile principale,eſt inutile executiuum qđ ſoluit : nec eſt mulier talis perſona,que poſſit purgare vitium,iſta non eſt bona ratio,q: imō poſſet,ſi ſolueret ex certa ſciētia,⁊ nō repeteret.ratio iſtius legis eſt error cōmiſſus.vt.ff.de condi.inde.l.qui exceptionem.

¶Lex decima.

1 SI aduerſarius. Mulier conducens predia obligaẗ pro ſe:ſꝫ ſi maritus cōducit.non pōt obligari pro marito.h.d.¶ †Et tene menti iſtum caſum.q: homines cauti cū locant ſua predia,⁊ volūt habere vxores colonorum obligatas.locant vxoribus : ⁊ tenet contractus.niſi eſſet color queſitus,⁊ ſi obligarent ſe vxor ⁊ vir ſimul:tũc valeret,niſi eſſet color queſitus.

1 ☞ Renuntians,an videatur dare.
2 Mulier dans dotem viro,an poſſit paciſci quod bona viri non ſint obligata pro dote.

¶Lex vndecima.

ETiam. Mulier poteſt renuntiare iuri hypothecarum.hoc dicit.¶ †Opp.quia qui renuntiat, videtur dare.vt.ff.de nouatio.l.ſi quis delegauerit.Reſpon. verum eſt quando renuntiat iuri principali:ſecus quando renuntiat cautele pignoris:vt hic.¶Quero.vtrum iſta renūſio generaliter procedat.Reſpond.ſic.ſi eſt facta viro:ſecus ſi contrahenti cum eo.quia tunc reſtringitur ſolum ad illum contractum,⁊ vires eius.vt in-
2 fra eodem.l.Iubemus.¶ †Quero.mulier dat dotem,[a] apposito pacto
a quod res viri non ſint obligate pro dote.nunquid teneat pactum:⁊ videtur quod ſic.vt hic.Nico.de mata.dicit quod ſiquidem res obligate remaneāt in bonis viri,⁊ alij non obligentur,qđ renūſio pignoris non tenet.cum hoc ſit contra naturam dotis,que eſt qđ res mariti ſint obligate pro dote.vt.ſ.de rei vxo.actio.l.i.§.i.Non obſt.hec lex.q: non loquitur in hypotheca neceſſaria:ſed in voluntaria ex alia cauſa cōtracta quam ex cauſa dotis ſecundum Nic.de mat.Si autem predicte res alteri obligantur,vel alienantur,⁊ mulier conſentiat renuntiando iuri hypothece: ſi quidem iſte res obligate erant immobiles,date in donatione propter nuptias,non tenet renuntiatio,niſi fuerit ſeruata forma tradita.infra eo.authen.ſiue a me.nimirum nam illa non eſt mera hypotheca,ſed iuncta cum dominio.Si vero eſſent res mobiles,valeret renuntiatio quantum ad illum contractum ſolum.vt infra eodem.l.Iubemus.ſecundum Nico.de mata.¶Et adde quod illud quod diciẗ in donatione propter nuptias,habet locum in rebus non donatis propter nuptias.Idem ſi ſunt ſpecialiter obligate pro dote,ſeu pro ſecuritate dotis.vt.ff.de dona.inter vir.⁊ vxo.l.quod autem.§.ſi vxor.ſecundum Pet.⁊ Cyn.facit.ff.de pact.dota.l.de die.ſed Canoniſte dicunt quod apposito iuramento,omnia valent:propter vinculum ⁊ robur iuramenti.vt extra de iureiu.c.licet mulieres.in ſexto.quod eſt intelligendum,niſi ad hoc fuerit inducta dolo vel

lo, vel metu mariti: vel propter nimiam reuerentiam auſa non fuit contradicere. vt. ff. quarum rerum actio non da. l. j. §. que onerande. ꝛ dixi. ſ. e. l. ſi fine. Bald.

C Lex duodecima.

Si dotare. Mulier obligans ſe pro dote filie, non iuuatur vellei. no. h. d. Caue tibi: quia hoc intelligitur interueniente publica perſona. ſed ſi non interuenit publica perſona, dic vt no. j. eod. l. antique. §. ſui.

C Lex decimatertia.

Si fenebris. Mulier accipiens mutuum, obligatur ex eo: nec refert qualiter vtatur: ſed qualiter contrahat. h. d. C Glo. op. de. l. Seia. §. ſi. ff. eo. Sol. vt in glo. vltima, quam approbat Jac. but.

C Lex decimaquarta.

Mulierem. Exceptio velleiani datur etiam fideiuſſori, ꝛ exceptio dicitur idoneum remedium. hoc dicit.

C Lex decimaquinta.

Si vxor. Qui mandato mulieris pro alio promittit ab ipſo initio efficaciter non tenetur. ꝛ not. tex. ibi. dum dicit: initio contractus. C Quero nunquid ſicut mulier poteſt opponere exceptionem velleiani poſt ſententiam, ita ꝛ fideiuſſor eius. Hic eſt argu. quod ſic: quia fideiubens pro muliere ea intercedente, eodem beneficio iuuatur.

C Lex decimaſexta.

Si mulier. Muliere ſubducta, datur in antiquum debitorem reſciſſoria, ꝛ dicit gloſ. quod iſtud eſt nomen adiectiuum non ſubſtantiuum actionis ſecundum Azonem in ſumma, eſt igitur adiectiuum proprium actionis.

C Lex decimaſeptima.

Si cum pater. Si nomen vxoris ſimulate eſt appoſitum in inſtrumento loco viri, obligatio eſt ipſo iure nulla, ratione ſimulationis, vnde non eſt hic locus exceptioni velleiani: ſed nullitati ipſo iure. hoc dicit not. C Et no. ꝙ hic fuit cōmiſſa ſimulatio paſſiue, non actiue: ſed alibi fuit cōmiſſa ſimulatio actiue ſeu acquiſitiue. vt. j. de dona. inter vir. ꝛ vxo. l. ſi non verum. ꝛ ff. de dona. inter vir. ꝛ vxo. l. vxor. marito. ꝛ dic vt ibi. ꝛ no. hic ſimulationem probari eoipſo quod probatur nomen illius appoſitum eſſe in inſtrumento, ad quem non pertinebat inſtrumentum: ſed ad alium non nominatum in inſtrumento, quod tene menti.

C Lex decimaoctaua.

Feminis. Decipienti femine non ſubuenit velleianum. h. d. C Quero quō cognoſcitur iſta deceptio: Rñ. ex diſſimulatione, ſcʒ. qñ mulier diſſimulat qđ eſt not. vt. ſ. eod. leg. ſi ſine. ꝛ ff. eod. l. vir vxori. §. j. vbi mulier vnam obligationem in fraudem contrahentis ſubticebat, ideo beneficium legis non patrocinatur ſibi: ꝛ eſt ille caſus not. Secundo cognoſcitur ex ſimulatione, quando ſimulat quod non eſt: vt quia induat ſe veſte virili, vt no. ff. eo. l. ſi decipiendi. C Item quia in fraudem creditoris ignorantis ſimulat negotium ad ſe principaliter pertinere, vt plene no. in l. j. ſ. eo. ſecus ſi creditor ſcit: quia tunc ſibi imputet: quia dolus ex animo non ſit ſcienti: licet dolus ex metu cadat in ſcientem.

C Lex decimanona.

Cum ad eas. Mulier etiam ſi in eius perſona obligatio ſumat exordium, iuuatur beneficio velleiani. C Diuiditur in duas partes, primo ponit dictum, ſecundo exemplum. ſecunda ibi, ſi tamen.

1 Exceptio velleiani tranſmittitur ad heredes.
2 Beneficium eſt multiplex.

C Lex vigeſima.

1 **Heredes.** † Exceptio velleiani tranſmittatur ad heredem. h. d. Glo. opp. de. l. In oībus cauſis. de regu. iur. vbi perſonalia beneficia non tranſeunt ad heredes. Solu. dī gl. hoc eſt ſpeciale. dicunt doc. quod gl. non dicit verum, ꝛ primo Dy. quia perſona non eſt immediata cā beneficij: ſed leſio coniuncta fragilitati perſone: ſic in reſtitutione in integrum. vt ff. de reſtit. in integ. l. non ſolum. quidā vero reprehendunt hoc dictum Dy. quia quicquid eſt cauſa cauſe. eſt cauſa cauſati, ꝛ magis influit prima cauſa ꝙ ſecunda. Sed prima eſt cauſa fragilitatis, ꝛ fragilitas eſt cauſa leſionis: ergo per prius totum hoc debet attribui perſone. tu tamen defende Dy. per. l. nam ꝛ poſtea. §. ſi minor. ff. de iureiur. Pet. reprehendit glo. alia ratione: quia dī qđ hoc beneficiū trahit ſecū ſuā executionē. vt. ſ. eod. l. ſi vxor. ibi. initio ꝛc. ꝛ ideo nimirum ſi tranſit ad heredem. ſic contra dicimus in pena que trahit ſecum executionem facto legis, abſqʒ
2 facto hominis. vt. ff. quod quiſqʒ iuris. l. iij. §. antepenultimo. C † Et
a dic quod multiplex eſt beneficium.[a] quoddam eſt beneficium obligationem elidens, vel elidere debens, ꝛ iſtud tranſit ad heredem: quia coheret cauſe. vt hic. ꝛ. d. l. non ſolum. quoddam eſt beneficium perſonam eximens, ꝛ iſtud ſimiliter tranſit ad heredem. licet non tranſiret ad interceſſores exempti. exemplum. ſ. de fideiuſ. mi. l. j. ꝛ no. in. l. denique. §. ſed vtrum. ff. de mino. Quoddam eſt beneficium perſonam preferens, ꝛ iſtud non tranſit ad heredem. vt. ff. de ritu nup. l. non ſolū. §. ſi puelle. quoddam eſt beneficium cauſam preferens, ꝛ iſtud tranſit ad heredem. vt not. plene. j. qui potio. in pignor. hab. leg. aſſiduis. ꝛ inſti. de actioni. §. fuerat. adde quod not. in. l. etiam. in prin. ff. ſolut. matrimon. C Itē adde. quod quoddam eſt beneficium iuris pronuntiantis: quoddam eſt beneficium iuris renuntiantis. primum reſpexit Pet. dum dicit illud tranſire ad heredem. C Sed breuiter rationem beneficij conſidera, vtrum ſit mere perſonalis, vel in rem ſcripta: vel mixta. primo caſu non tranſit, ſecūdo ꝛ tertio tranſit, ꝛ tene menti.

1 Mulieres poſſunt renuntiare ſuis hypothecis.

C Lex vigeſimaprima.

Iubemus. Generalis renuntiatio reſtringitur ad contractum ſuper quo interponitur. hoc dicit. C Tria facit, nam primo renuntiationes confirmat, ſecundo effectum eorum arctat. tertio ſuum ſtatutum ad preterita non deciſa prorogat. ſecunda ibi: ita tamē
1 tertia ibi nec alijs. caſus eſt patens. C † Et not. primo quod mulieres poſſunt renuntiare ſuis hypothecis. Not. ſecundo quod renuntiatio generalis reſtringitur ad ſpecialem. ꝛ eſt ratio, quia licet verba ſint generalia, tamen ſunt prolata reſpectu certe cauſe finalis in ſpecie, vnde cauſa in ſpecie reſtringit dictum in genere. Tertio not. quod lex que diſponit iam diſpoſitum, vel interpretatur illud trahitur retro, vnde ſtatuta declaratiua iuris preteriti trahuntur etiam ad lites pendentes. de hoc not. in ca. fina. de conſtitu. in nouella. ꝛ in authentica de filijs ante dota. inſtrumen. natis. §. final. C Opponitur quod renuntiatio generalis habeat extinguere hypothecam iuris, ꝛ in rem. ſ. eodem. l. etiam. Solut. vt ibi not. C Secundo opponitur quod renuntiatio non valeat, infra eodem authentica. ſiue a me. Solut. ibi non erat ſimplex hypotheca: ſed res donata propter nuptias. C Tertio opponitur quod iſta renuntiatio non valeat, vt. j. eodem authenti. ſi qua mulier. Solut: ibi ſe vel rem ſuam obligauit pro marito, vel obligare conſenſit, vnde videtur intercedere, hic autem renuntiauit, nam renuntiatio eſt ſpecies liberationis, non contractus interceſſio-
b nis. C Quarto[b] contra hoc oppo. quod ille qui renuntiat dicitur ſe obligare. ff. ſoluto matrimonio. leg. Meuia. §. j. ergo mulier renuntiando ſe obligat, ꝛ per conſequens intercedere videtur. Jacob. de aret. ibi fatetur contrarium. ꝛ Bart. poſt eum: ſed veritas eſt quod ſimplex renuntiatio non habens promiſſionem annexam non obligat. quod apparet: quia ſi obligaret, poſſet fieri ſuper iure de futuro ſicut pactum quod eſt falſum. vt plene nota. in leg. prima. ſ. de pactis leg. ſi ita ſcriptum ſit. §. ſi ſub conditione. de lega. ij. vnde renuntiatio eſt quedam priuatio, nō pactio, proprie loquendo. C Quinto opponitur: quia leg. cauetur quod quando mulier conſentit, quod res ſibi obligata obligetur, videtur intercedere. ff. eod. l. vir vxori. §. j. Solu. ſecundum Jacob. de are. hic vir contrahebat ſe perſonaliter obligando. non autem hypothecando rem hypothecatā mulieri. vñ renuntiatio non poteſt dici interceſſio. Iſta ſolu. multum reſtringit hanc. l. ꝛ ideo videtur dicendum quod mera renuntiatio non eſt interceſſio. C Sed ſtante hoc quod non ſit renuntiatum, conſenſus eſſet interceſſio: quia eſſet quedam pignoratio rei ſibi pignorate, ꝛ cum ſiat.

a C Multiplex eſt beñficiū. Adde ꝙ no. in trac. clauſularum in clauſula cōtractuū. ex ſic. ꝛ omni legum beneficio ꝛ auxilio. Celſus.

b C Quarto. Renuntiatio nō eſt pactio, nec obligatio. Fallit tñ ni ſi apponeretur in contractu, vel iuxta cōtractum: qꝛ haberet vim promiſſionis, ꝛ pacti veſtiti coherētia contractus. ita dicit Bal. in. l. j. in vlt. col. ſ. qui ho. ced. poſ. ꝛ in. l. ſi action. ſ. d pac.

2 pro alio, merito dr̃ interceſſio. ¶ † Querunt hic
doct. mulier renuntiauit hypothece quam hꝫ in
certa domo quam maritus vendidit. mō iſta mu-
lier agit hypothecaria pro iſtis rebus, poſſeſſor
offert debitū, ⁊ petit ſibi perſonalem cedi ⁊ hypo
thecariam. dr̃ mulier. ſum parata cedere quaten⁹
poſſum. dr̃ aduerſarius tu non potes in re quam
liberaſti, ⁊ ideo excluderis per impotentiā ceden
darum. queritur qd iuris: ⁊ videt̃ mulierē excludi:
q2 poſſeſſori offer'ti, ⁊ ſi: ſe iuſtificanti, neceſſe eſt
iura cedi, vt. ff. qui po. in pig. ha. l. mulier. In ꝯtra
rium vr̃ caſus. l. noſtre, que dr̃ ꝙ renuntiatio non
preiudicat niſi in illa re. nam ſi repelleretur per ex
ceptionē cedendarum: repelleretur in totum, qđ
eſt contra tex. ⁊ hoc teneas ſm Cy. ſufficit ergo ꝙ
a cedat [a] iura prout cedere pōt, gequid dicat Spe.
in tit. de renuntia. §. i. ver. ſed pone. Idem tꝫ Ia-
co. de aret. Nec ob. ff. de ſol. l. ſtichū. §. pe. q2 ma-
gis ſuccurritur fideiuſſori qui interceſſit contem-
platione beneficij cedendarū, ꝙ ſimplici poſſeſſo-
ri cōuento hypothecaria, qui non accepit poſſeſſio
nem hac m̄te, vt ſibi iura cederentur: ſed potius
venit extra conſiderationem intellectus. ar. ff. de
fideiuſ. l. ſi titius ⁊ ſeia. ⁊. ff. eod. l. tutor. in tertio
principali caſu. ⁊. ff. cōmu. diui. l. in hoc iudicio. re-
fert ergo interceſſionem debitam iuriſconſulti, ⁊
debitam iure poſſeſſionis.

1 ☞ Dos data requirit donationem propter nu
ptias.
2 Mulier qualiter poteſt habere rem hypotheca-
tam cuius ipſa eſt domina.
3 Renuntiatio ſepius facta in dote, an preiudicet
mulieri.

¶ Authentica.

SIue a me. Alienationi ſiue obligationi rei
donate propter nuptias mulier con-
ſentire non poteſt niſi certa forma hic
expreſſa. ⁊ in caſu quo dos eſt ſalua futura. non ob
ſtant conſenſu vel renuntiatione. hoc primo. In
dote autem non ſolum eſt dicta prohibitio, ſed
maior: quia ſi valeret renuntiatio, dos eſt peritu-
ra: ⁊ hoc in re immobili. ¶ Tertio dr̃ quod per
hanc aut. non derogatur priuilegijs dotis: q2 ve-
nit ad priuilegia amplianda non minuenda. h. d.
1 ¶ † Ad euidentiam no. qđ dos data requirit do-
nationem propter nuptias. ⁊ hodie eſt equalitas
in conſtituendo ⁊ in pactis lucrorum, vt quantum
dat vxor in dotē viro, tm̄ dat vir in donatione p-
pter nuptias vxori. ⁊ ſicut vir dñs dotis fit: ita fit
mulier domina illius donationis. differunt tñ in
b hoc: q2 vir lucratur fructus [b] dotis: ſed mulier nō
lucratur fructus donationis propter nuptias con
ſtante matrimonio: quia ſi hoc non eſſet: onera
matrimonij eſſent ſine fructu, vt totum hoc legi-
tur ⁊ not. inſtit. de do. in. §. eſt ⁊ aliud. in gloſ. ord.
2 ¶ † Unde reuoco in dubium. ex quo mulier [c] eſt
c dña, quomodo poteſt habere eandem rem hypo
thecatam: Reſpon. quia non eſt domina iure pro
prio perpetuo: vnde ratione poſſibilis reuocatio-
nis res dicitur quodammodo aliena. vt. ff. de ex
cep. rei iud. l. ex ſextante. §. Latinus. ⁊. ff. de capti.
⁊ poſtli. reuer. l. In bello. §. ſi quis ſeruū. ¶ Item
quero nunquid ſoluto matrimonio ipſo iure deſi-
nat eſſe dña huius donationis non interueniente
pacto de lucrando. gloſ. ſentit hic quod ſic. ⁊ ideo
ſol. mat. non eſt neceſſe quod renuntiet: quia ipſo
iure non habet ius. Sed tu dic ſm Ni. de mat. ꝙ
ſi dos ſoluatur mulieri: tunc ipſo iure reuertatur
dñium donationis propter nuptias ad virū: ſed
quamdiu dos nō ſoluit̃: dñium non reuertitur. Itē
⁊ hypotheca perſeuerat. ⁊ eſt ratio: quia nō tantū
propter lucra nuptialia dat donationem propter
nupt. ſed etiā pro maiori ſecuritate dotis: vt. j. de
dona. ante nup. l. fi. §. Sancimus. ſm Nic. de mat.
no. in. d. §. eſt ⁊ aliud. ⁊ facit. ff. ſol. ma. l. dotalem.
3 ¶ † Quero nunquid in dote ſepius facta renun-
tiatio preiudicet mulieri: Reſpond. nō. ⁊ hoc vult dicere litera, dum di-
cit multo magis. ¶ Quero, quid ſi eſſet appoſitum iuramentum: Reſp.
de iure ciuili iuramentum non valeret: q2 ſi non valet principale, nec ac-
ceſſorium: ⁊ quia iuramentum confirmatorium debet inuenire confirma-
bile: ſed hic non inuenit confirmabile: quia prohibitum. ſed de iure cano
nico iuramentum eſt ſeruandum. vt extra de iureiu. c. cum contingat. ⁊ c.
ex reſcripto. ⁊ eo. ti. c. licet. li. vj. ſm Cy. Quero. quid in rebus mobilib⁹:
ſolue vt in glo.

1 ☞ Iteratio actuum cum notabili perſeuerantia magis nocet.
2 Mulier quando intercedit ſecundo, an ſit neceſſe quod ſit certiorata de
beneficio velleiani.

¶ Lex vigeſimaſecunda.

SI mulier. Secunda interceſſio mulieris poſt bien-
nium facta, aufert mulieri beneficium
1 velleiani. h. d. ¶ † No. quod iteratio actuum, cū notabili per-
ſeuerantia magis nocet. ¶ Secundo no. ꝙ actus conſecuti-
ui ex eadem fragilitate procedentes, non confirmant actum primum ſeu
principaliter celebratum. hoc allegant Cardinales vltramontani contra
papam, dicentes quod actus conſecutiui facti poſt electionem, ſicut eſt
intronizatio, ⁊ coronatio, non confirmant electionem: quia procedunt ex
eadem conſequentia fragilitatis humane, que eſt timor mortis, vel ver-
borum. per aliam vero partem negatur: quia metus non fuit finalis cā e-
lectionis, eſto quod fuerit cauſa emergens: ⁊ quia de iuſticia metus non
2 eſt poſſibile cognoſci niſi per conſilium. ¶ † Quero nunquid in iſta lege
d ſit neceſſe quod mulier ſit certiorata de beneficio [d] vellei. videtur ꝙ
ſic. vt. ff. e. l. ſi. §. ſi. de verb. ob. l. ſciendum. ⁊ in aut. qño opor. epi. in. ij. col.
In contrarium dico, quod mulier hic non excluditur in renuntiatione ta-
cite: nam tunc opꝫ ſcire tenorē ſenatuſconſulti velleiani: ſed excluditur p-
pter ſolennitatem actus repetiti: ſimile quando excluditur per aliam cau
ſam quam per renuntiationem: quia ibi non requiritur certioratio: vt. ſ.
eodem. l. ſi dotare. ⁊. j. eodem. l. antique. ⁊ l. penul. in fine.

1 ☞ Uir ⁊ mulier vendunt rem dotalem cum iuramento, ⁊ confitentur ſe
recepiſſe pretium. ⁊c.
2 Quid ſi mulier ſit condemnata ex obligatione, an poſt ſniam poterit op
ponere de beneficio huius authen.
3 Quid ſi mulier ſe obligat principaliter ex contractu, ⁊ maritus fideiu-
beat.
4 Renuntiari, an poſſit authen. ſi qua mulier. ſine iuramento.
5 Hec authen. nunquid habet locum quando mulier conſenſit, tamen vir
dat ſibi rem aliam equiualentem in cambium.
6 Uir ⁊ vxor in eodem inſtrumento conſtituunt ſe principales debitores,
an teneat talis contractus.
7 Maritus, an poſſit ſe obligare pro vxore.
8 Mulier quando iterato fideiubet poſt biennium ⁊ obligat bona ſua, an
iſta obligatio retrotrahitur ad primam interceſſionem dantem princi-
pium: an vero inſpiciatur tempus ſecunde promiſſionis.

¶ Authentica.

e **SI qua mulier.** Mulier [e] conſentiens obliga-
tioni viri, vel ſe aut rem ſuam
obligans, ipſo iure ſibi non preiudicat, niſi quatenus probe-
tur in rem eius verſum. h. d. ⁊ apoſtilla hui⁹ authen. ſic. Ibi
inſtrumento. in obligatione ponitur etiam continens pro contento, ar-
gumento. j. de dona. leg. prima. ¶ Ibi, crediti. poteſt exponi, id eſt, mu
tui, in quo pecunia data fuit. vt colligitur. j. cum dicit, pecunie ⁊c. Sed
Odof. exponit in omni credito: quia creditum nomen eſt generale. vt
ff. ſi certum peta. l. j. nomen pecunie ſimiliter eſt generale. vt. ff. de con-
ſtitu. pecunia. leg. ij. §. fina. ⁊ hoc tenet Iac. de mat. quia eadem eſt ratio
in alijs creditis, quantum ad intentionem huius authenti. que eſt in mu-
tuo. Ibi conſentiat. ſiue cum ſcriptura ſiue ſine ſcriptura, vt ſtatim ſequi
tur. In textu, proprio viro. Idem puto in his que contingunt virum
iure poteſtatis: quod fit tribus modis: vel quia virum habent in pote-
ſtate, vt ſocer: vel quia ſunt in poteſtate eius, vt geniti ab eo, vel ſunt
cum eo in eiuſdem poteſtate, vt duo filij ſoceri. argumentum. ff. de dona-
tio. inter virum ⁊ vxorem. leg. iij. §. qui in eiuſdem. ⁊. §. ſequen. ſecundum
Nicol. de materel. ſiue ergo mulier conſentiat patri viri, ſiue filio ſuo, qui
eſt in poteſtate viri, ſiue fratri viri, cum ambo ſint in poteſtate ſoceri:
perinde non tenet conſenſus per hanc authenticam, ac ſi conſentiret
proprio viro. quod eſt notabile. tamen in contrarium facit: quia ibi lex de
viro loquitur. vt. ff. ſoluto matrimonio. leg. ſi vero. §. de viro. ⁊ cum ve-
niat ad correctionem iuris veteris: quia prohibet ipſo iure, non videtur
debere extendi: tamen prius dictum verius eſt. nam ratio huius authen.
eſt, quia donationes ſunt prohibite: ſed hec ratio includit non ſolum
virum, ſed perſonas iure poteſtatis ſe contigentes: quare vera eſt opi-
nio Nicol. de materel. ¶ In text. ſcribat. ſiue per ſe, ſiue per alium. q. d.
ſiue cum ſcriptura, ſiue ſine ſcriptura. ¶ In tex. ſubſtantiam obligando,
vel patiendo obligari res ſuas quod eſt quedam interceſſio. vt. ſ. eod. l.
ſi ſciens.

a ¶ Cedat. Facit
ad not. p Bar.
in. l. ſi ſtipulatus
eſſes. §. fin. ff. de
fideiuſ.
b ¶ Fruct⁹. Adđ
Bal. in aut. per
miſſa. j. đ do. añ
nup. ⁊ gl. l aut. đ
non elig. ſecun.
nub. in ver. per-
cipiat quapropter.
⁊ gl. in aut. dos
data. j. de do. añ
nup. ⁊ ibi Bal.
⁊ pbatur p text.
in. l. vbi adhuc. ⁊
qđ ibi not. gl. in
ver. ad ſuſtenta
tionē. j. de iure
dot.
c ¶ Ex quo mu-
lier. Adde iſtis
Bal. in aut. per
miſſa. j. đ dona.
ante nupt.
d ¶ Sit certiora
ta đ bñficio. Ad
de Bar. in. l. ge
neraliter. nu. 2.
⁊ ibi dixi in ad-
di. ad ipm̄ i ver.
certiorata. j. eo.
⁊ ibi dixi ꝙ per
clauſulam q̄ cōi-
ter in cōtractib⁹
apponitur. ſ. cer
tiorata đ benefi
cio velleiani, ꝙ
per hoc nō pro-
batur certiora-
tio. ita no. gloſ.
Ang. ⁊ doct. in
aut. qño opor. e-
pi. §. Igitur. in
ver. interroget.
col. viij. Fed. de
ſenis ꝯſ. cxcix. in
ci. querit̃. Pau.
de c. con. ccxxij.
⁊ oīno Alex. in
l. ſciēdū. co. xiij.
ver. ſed qd ſi in
inſtro. ⁊ ibi ꝯcor.
ad ſatietatē. ff.
de ver. ob. ⁊ dixi
in trac. clauſula-
rū in clauſula ꝯ-
ctuū. in ver. cer-
tio rata đ bene-
ficio vellei. Cel-
ſus.
e ¶ Mulier. Limi
ta iſtā aut. in vxo
re dāte vel pmit
tēte p marito do
tē filie, vel alicui
fauore dotis ſe-
cundū Bal. in. d.
j. ⁊ ibi ſcrip ſi. ff.
ſol. mat. aſſe. Ia.
de bel. facit. l. ſi.
j. eo. ⁊. l. cū vxor
virum. ff. de iure
do.

ſi ſciens. Idem ſi ſibi obligat.a.l.vt.ff. eod.l. vir vxori.§.i. qđ dic vt dixi.
ȝ.eod l.Iubemus. Ibi nullatenus. Intellige hoc quo ad mulierẽ,⁊ res
eius:ſed quod ad virum ⁊ alios valet.vt.ȝ.eod.auť.ſiue a me. ver.vir ta
men.quia non vitiatur principale per acceſſorium: nec vtile per inutile.
Ibi. valere.quo ad agendum.Ibi ſemel.quo ad defendendum.Ibi mul
toties Tio.quod iteratio actus prohibiti non dat robur actui. Item hec
auť.loquitur in contractibus viri,⁊ ſimilium perſonarum.ſed in contracti-
bus aliarum perſonarum,dic vt.ȝ.eod.l.ſi mulier. ibi, publicum. Not.e-
tiam quod propter publicum debitum non reciditur a beneficio mulie-
rum.⁊ not. hic caſum. in quo mulier prefertur reipublice. ibi.probetur.
numquid in hoc ſtaſic et quia mulier confeſſa eſt in inſtrumento hic vide
tur quod ſic.vt.ȝ.eod.l.antique.§.ſed ſi quidem. Contrarium dicit Nic.
de mate.quia iſta confeſſio eſt ex conſequentia inanis conſenſus, vnde ſi
cut non poteſt renunciare huic auť. ita nec poteſt confiteri incluſionem
huius auť.quia inter prohibitos preſumitur confeſſio ſimulata.vt. ff. de
1 probat.l.qui teſtamento.ſm Nicol.de mat. ¶ † Pone ergo quod vir ⁊
a vxor vendunt [a] rem dotalem cum iuramento,⁊ confitentur ſe ambo re-
cepiſſe pretium.deinde ſolut.mat.vxor repetit totam quantitatem, oppo
b nit ei [b] quod iam habuit dimidiam.vt.ff.de duo reis.l.reos.§. cum tabu
bulis.queritur quid iuris. Bar. conſuluit eam pro dimidia repelli.vt.d,
l.reos:ſed hoc eſt contra ſuperius dicta:quia quãdo confitetur in inſtru
mento cum viro. ex confeſſione non preſumitur ad eã perueniſſe.niſi pro
betur realitas prouentionis.ſed pro Bar.facit iuramentum: quia ſi iura
uit perueniſſe,ſtandum videtur iuramento.niſi dicas quod hoc iuramen-
tum non eſt permiſſorium ſed acceſſorium.cui non ſtatur, vbi lex ſtatuit
de vero actu probando.vt no.ff.de lega.iij.l.cum quis decedens.§.Ti-
tia.Sed quid ſi mulier coram iudice confitetur pecuniam conuerſam in
vtilitatem ſuam. Reſpond.ſi hoc faciat in figura iudicij, credo quod va-
leat,alias non.ſicut dicitur in cauſa liberali.ȷ.de li.cauſa.l. nec ſi volens.l.
2 cum affirmes.⁊.l.Iubemus.ſm Ni.qꝫ eſt no.¶ † Item quid ſi condem-
nata eſt mulier ex tali obligatione.numquid poſt ſententiam poterit op-
ponere de beneficio huius auť.⁊ videtur qꝫ non.vt.ff.fam.erci.l.cum pu
tarent.⁊.ff.de pecu.l.eo tempore.in prin.Oppoſitum eſt verum. quia ſubroga
tur loco exceptionis velleian.⁊ ideo poteſt opponi poſt ſententiam. niſi
ante ſententiam eſſet oppoſita.⁊ reiecta.vt.ff.ad mace.l.tamen.ſi.ii.ȝ.de
3 fide inſtrum.l.ſi.in ſi.ſm Nic.de mat. ¶ † Item quid ſi mulier ſe obliget
principaliter in contractu.⁊ maritus fideiubeat. Reſpond.non valet quo
ad mulierem per hanc literam que eam preſumit intercedere pro viro,
vnde in viro ⁊ vxore preſumitur color queſitus, niſi probetur quod res
proceſſerit in vtilitatem mulieris.vt hic ſm Nic.de mate. qui ita gloſſat
4 hanc authen.¶ † Querunt Doc.numquid huic auť.poſſit renuntiari [c] ſi-
c ne iuramento.dicunt doc.quod non:quia hec auť. procedit prohibendo,
⁊ damnando factum:tamen procedit ipſo iure annullando ſecundum
5 Cyn.⁊ alios.¶ † Quero numquid iſta auť.habeat locum quando mulier
conſenſit.tamen vir dat ſibi rem aliam equiualentem in cambium. Re-
ſpond.ſi iſtud cambium eſt vtile mulieri,valet eius conſenſus.vt.ff.de iu
re do.l.ſi.⁊ arg.ȝ.in auť.ſiue a me.ibi,vir tamen, ⁊ quod ibi habetur per
per Cy.melius tamen conſilium eſt.quod prius fiat permutatio.demum
adhibeatur conſenſus. Dubitatur tamen quando fit permutatio dotis,
vtrum res in dotem data ſit pro reſtitutione dotis vlterius obligata. vi
detur qꝫ ſic,arg.ſ.i.in ſi.de reb.eorum.⁊ quia cepit eſſe in proprijs bonis
viri.ergo eſt obligata pro dote.cum omnia bona mariti preſentia ⁊ futu
ra tacite obligentur.vt.l.i.§.i.ȷ.de rei vxo.actio.preterea cum datur res
eſtimata.quodammodo interuenit permutatio rei ad pecuniam:tamen
pro ipſa pecunia res eſt obligata.vt.ȷ.de iure dotium.l. In rebus. In
contrarium videtur nam receſſum eſt per permutationem a cauſa dotis
in cauſa illa:ergo non reincidit in obligationem pro dote.vt.ȷ. de remiſ.
pig.leg.ſolita prouidẽtia.prima pars eſt verior.⁊ id quod dixi de renun
tiatione.quando recepit cambium debet intelligi vbi per hoc periclita-
6 tur in dote. ¶ † Queritur vlterius.pone quod vir ⁊ vxor in eodem in-
ſtrumento conſtituunt ſe principales debitores.numquid tenet talis con-
tractus:⁊ videtur quod non:quia per hoc videtur mulier tacite conſen-
tire viro.quod in eodem inſtrumento obligat ſe cum ipſo.vt leg. ⁊ ele-
gante.§.ſeruus pactionis.ff.de dolo.ſed hoc eſt prohibitum.vt hic. In
contrarium videtur per leg.vir vxori. [d] §.fina.ff.eodem. Iaco. de bel.
ponit iſtam queſtionem in corpore huius auť. ⁊ dicit quod aduocati com
muniter dicunt quod valet ſed ipſe dicit quod non valet quo ad mulie-
rem,niſi probetur ad vtilitatem mulieris verſum eſſe: ergo contrahens
debet eſſe curioſus,vt effectualiter perueniat ad mulierem,ſic.ȝ.de ſa-
croſanctis eccle.auť.hoc ius porrectum.preſertim in mutuo:quia iſta auť.
notanter loquitur in mutuo.licet non excludat caſus ſimiles. vt ſupra di
7 xi. ¶ † Quero econtra,vtrum maritus poſſit ſe obligare pro mulie-
re.videtur quod non:quia ex hoc reſultat quedam donatio,vel irrepeti-
bilis datio:quia inter virum ⁊ vxorem raro datur iudicium conſtante ma
trimonio.ff. de excuſa. tuto. leg. i. in fin. Contrarium eſt verum: quia
quicquid agatur inter virum ⁊ vxorem,nihil ad creditorem,qui certat de
8 damno.argumen.ff.de donat.leg.vt mihi donares. ¶ † Quero de v-
na queſtione.quam omiſi in leg.ſi mulier.ȝ.eod.que eſt talis.quando mu
lier iterato fideiubet poſt biennium,⁊ obligat bona, vtrum iſta obliga-
tio retrotrahitur ad primam interceſſionem dan
tem principium:an vero inſpicitur tempus pro-
miſſionis ſecunde.quod eſt vtile ſcire,ppter alios
creditores.⁊ videť qꝫ trahitur retro, ⁊ hoc quia li
tera ẽt cõfirmãs tñ cõfirmando tempus reſpi-
cit confirmati.vt.ff.de li.lega.l.Aurelius.§. teſta-
mento.Item qꝫ ratificatio retrotrahitur , vt.ȝ.ad
mace.l.ſi.pro hoc.ȷ.de bo.que lib.l.cum ops. §. ſi.
In contrarium videtur quod ex die ſcđe cautio-
nis.non prime.quod apparet quia obligatio pri-
ma non valet per ſe, ſed ex coniunctione cum cau
tione ſecunda.⁊ quando actio conſiſtit ex duabus
cauſis ſimul iunctis a poſtremo actu, in quo eſt
perfectio forme ſumit exordium . vt. ff. qui po.in
pig.hab.l.potior.in pñ.⁊.ff.ad treb.l.ſi quis prio-
re.preterea ſecunda cautio eſt factum poteſtati-
uum ergo non trahitur retro.vt.d.l.potior.⁊ . l. q
balneum.pro hoc.ff.cõia predio.l.receptum. ⁊.ff.
de ſeru.ruſti.predio.l.per fundum,⁊.ff.ad trebel.
l.qui ita inſtitutus.§.i.ȷ.de do.ante nup.l.ſi cõſtan
te. ff. de ſtip.ſeruo.l.ſi ſeruus cõis meuij ⁊ caſtren
ſis peculij.§.ſi.in ſi.prin.⁊ de offi, procon.l. obſer-
uare,facit qđ no.de lega.i.l talis ſcriptura . ⁊ hoc
verum propter defectum principij.

1 ☞ Fideiuſſor an poſſit aliquid accipere pro pre
mio ſuſcepti oneris.
2 Mulier ſi fideiuſſit p vno nummo pro mille mar-
chis argenti,an ceſſet beneficium velleian.
3 Et an contra confeſſionem ſolemnem de qua hic
loquitur,poſſit probari.

¶ Lex vigeſimatertia.

ANtique. Mulier fideiubens
non gratis ſed ali-
quo recepto, nõ iuuatur beneficio vel
leia.⁊ quod recepit probatur eius cõ
feſſione ſolenni facta in inſtrumento publico tri-
bus teſtibus conſignato. Item probatur per te-
ſtes , quod ſi non probatur, velleian.iuuatur. hoc
dicit. vſqꝫ ad verſiculum: ſed ſi nummus. ⁊ vſqꝫ
ibi eſt prima pars principalis,que ſubdiuiditur in
tres particulas. prima particula loquitur quando
mulier re vera recepit aliquid pro interceſſione,⁊
de hoc non refricatur queſtio . In ſecunda quan-
do fuit cõfeſſa in publico inſtrumento.de hoc que
ſtio refricatur.ſed inanis.In tertia quando non in
inſtrumento fuit confeſſa.ſed corã teſtibus : ⁊ de
hoc refricatur queſtio,quia mulier dicit quod con
feſſio non conſonauit veritati. ſecunda ibi, ſed ſi
1 quidem.tertia ibi ſin autem. ¶ † No. primo quod
licitum eſt fideiuſſori aliquid ſuſcipere pro premio
ſui ſuſcepti oneris:ſic.ff.manda. le.ſi vero non re-
munerandi.§.Mauius.¶ Sed tunc quero.ſi iſta
ſoluit pro debitore.an illud quod accepit pro fide
iubendo computetur in eo quod a debitore repe
tit per actionem mandati.⁊ videtur quod ſic,quia
quicquid accedit ſorti,eſt vſura:ergo extenuat ſor b
tem.contrarium dico, quod eſt verum qñ accedit
ex alia.nam hoc premium conſequitur propter an
ceps periculum fideiuſſionis:non propter ſatiſfa-
ctionem obligationis.ar.ff.de nau.feno.l.periculi.
2 ¶ † Secundo quero , ſi mulier fideiuſſit pro vno c
nummo pro mille marchis argenti, an ceſſat be-
neficium velleian: ⁊ videtur quod ſic , per literam
dicentem aliquid accipiens:nam etiã vnus num-
mus eſt aliquid.contrarium dicunt Doctor.quia d
pro tam modica re non debet tantum periculum
ſubire, ⁊ intelligunt hanc legem quando mulier
recepit equiualens quantitati pro qua interceſ-
ſit ſecundum Cyn.quod mihi non placet, quia iſte
caſus eſt de iure veteri.non per iſtam nouam con
ſtitutionem.vt.ff.eodem leg. ſi mulier , ⁊ ideo tu
dic , quod auť recepit tale ⁊ tantum premium.qđ
homo diſcretus pro illo premio ſe obligaſſet : ⁊
tunc quia non fideiuſſit ex fragilitate.ſed ex ppria
vtilitate nõ iuuatur velleia. ⁊ ita hic loquitur. aut
diſcretus homo ſe non obligaſſet.⁊ tunc iuuať, vñ

a ¶ Vendũt. Adđ
Imo.in. caſu con
tingat, extra de
iureiur. qui vť te
nere ȝ Bar.l.ſuq
ꝯſi.⁊ p Bar.in.l.
i.⁊ quod ibi dixi
poſt eũ.ff.d.duo.
reis : ſed aduer-
te.qꝫ dos nõ põt
ſolui ꝯſtante ma
trimonio.⁊ iđ nõ
vť qꝫ pter illos
caſus in qbꝰ põt
ſolui. nõ imputeť
vxori.per ea que
no.Bal.in.l. ſi ꝑ
dũ.in.iij.qđ.ȷ.de
iure dot.⁊ qꝫ no.
maxie p Bar.i.l.
ij.in pñ.ff.ſo.ma.
⁊ vid Bar.in ꝯſ.
inci. Punctus qđ
nis talis eſt dña
Pe.nupſit.Q.⁊
cõtra Bar.vť ẽt
expreſſe tenere
Spe.in ti. de o-
bli.⁊ ſolu.§. ante
oĩa.ver.ȝ ſiuir.⁊
ẽt Io. de imo.in
l.ſi cũ dotẽ.§.trãſ
grediamur.ff.ſo.
mat . qđ limitat
ſꝫ Nic. de ma. ⁊
Bal.hic. niſi mu
lier confitetur in
forma iudicij ad
hoc inſt . ſe ptici
paſſe ꝑtio , ⁊ hoc
ſi talis ꝯfeſſio e-
manaret ꝑſenti-
bus heredibus
mariti:ſecus ſi in
ꝑſentia aliorũ . l.
ſi . ff. de interro.
ac.⁊ hoc ẽt firmat
ſub dubio forte,
prout firmat etiã
Bal.hic.l.đ bal.
hic mẽtionẽ non
faciat. ⁊ vide oĩ-
no Iac. bu.hic. ⁊
gl.⁊ bal.in.l.ſi cũ
ſeruum. ff. ſi cer.
pet.vbi ẽtquerit,
qđ ſi interuenit
iuramentum.
b Opponit ei. Vi-
de Bal.in.l.i.C.
de duobus reis.
Lu.rõ. in. d. §.
tranſgrediamur .
c ¶ Renũtiari. Vi
de Bal.in.l.anti
que.in ſi.ȷ.eo.tit.
⁊ Iac.but.hic.
d ¶ Vir vxori.Ad
de Bald.in auť.
hoc amplius . in
vlti.co.ȷ.de ſoci
com.

a ¶ Quandoq; dubitat. Not. primo ꝙ qñ fit nouatio, non excutitur princi palis: ſed fideiuſſor, vide alias nouas limitationes, quas ſcripſi in leg. decem. de verbo. obli. And. Barba.

b ¶ Ceſſat. Vide qđ no. Bar. in. l. ſi Titius. ff. de fideiuſ. ⁊ Cyn. in. l. ſi diuiſa. ꝭ. loc. ⁊ Pau. de ca. in. l. ij. §. j. ff. de duobus reis.

totū hoc ad cognitionem iudicis pertinet. arg. ff.
3 de ver. obli. l. ſi ita quis. §. Seia. ¶ † Tertio quero, vtrum contra confeſſionem ſolennem de qua loquitur hic poſſit probari: Rñ. quod nō: q2 inducit preſumptionem iuris ⁊ de iure. ⁊ eſt rō: q2 hec lex procedit non ſimpliciter preſumendo: ſed ſuper obſeruantia ſtatuendo. ⁊ facit ad ſtatuta que ſtatuunt de exceptione inſtrumentorum confeſſio
4 natorum. ⁊ tene menti. ¶ † Quarto quero. quō intelligitur verſ. ſinautē. nam ſi intelligatur vbi nō interuenit confeſſio, tūc q2 tex. dicit qđ iuuatur vel laiano, ⁊ ponit thema qñ ſine ſcriptis, corrigetur per. §. vlt. huius. l. vbi dicitur qđ ipſo iure eſt tuta. ergo dic quod loquitur retento themate cōfeſſionis, vel expone literam dum dt ſupereſſe auxiliū. ſ. ipſo iure. ⁊ no. plus operari ſolenniter actum, ꝙ minus ſolenniter factum.

§. Sed ſi minus. Mulier que p fideiubēdo aliquid accepit in ſe obligationem alterius animo nouandi transferendo: primo debet excuti: ⁊ quatenus non eſt ſoluendo, reſtituitur actio contra veterem debitorem. h. d. iſte caſus non reperitur ali
1 bi. ¶ † Oppo. quia ſi eſt facta nouatio cum obligationis effectu: ergo non inſpicimus an perſona nouans ſit ſoluendo necne: vt. ff. man. l. inter cauſas. §. abeſſe. ⁊. ff. de fideiuſſ. leg. qui ſatiſdare. Solut. hic eſt ſpeciale in nouatione, que fit interuentu mulieris: quia per ſenatuſconſultum erat irrita, ⁊ reſtituebatur actio in veterem debitorē: ſed per legem nouam erat aliqua, ne in totum derogetur authoritati ſenatuſconſulti, eligitur media via. ⁊ diſtinguitur an ſit ſoluendo necne. Alij intelligūt iſtum verſi. in caſu erroris: vt not, in. d. §. abeſſe. primum eſt verius, quia ſecundum eſt diuinare.
2 ¶ † Secundo opp. quod iſta litera peruertat ordinem iuris: nam de iure prius debet excuti principalis ꝙ interceſſor, vt in aut. de fideiuſ. in princ. col. j. ſed hic prius excutitur interceſſor quam principalis: ergo male. Solut. diſtingue, qñq; quis intercedit acceſſorie: tunc habet locum Ꝫrium, qñq;
a animo nouandi, ⁊ loquitur hic: qñq; dubitat [a] ⁊ tunc qñq; plures conſtituunt ſe principales in eodem inſtrumento, ⁊ non fit nouatio iure veteri, vel nouo: quia eodē inſtanti tēporis ſumit robur: nouatio autem dꝫ fieri a poſteriori, aut ſucceſſiue: ⁊ tunc de iure veteri preſumebaꝛ nouatio: hodie autem non preſumitur: ſed eſt adiectio tan-

c ¶ Auxilio. Vide p Bar. ⁊ Bal. in auſ. matri ⁊ auie. ꝭ. qñ mul. tut. of. fun. po. ⁊ adde ꝙ mulier nō pōt generaliter renūtiare omnib⁹ priuilegijs dotis, ſcđꝫ Bal. in rub. ꝭ. de priui. do. in col. j.

d ¶ Renūtiare. Ad de Bal. in. l. j. in vl. col. ꝭ. q bon. cede. poſſunt. ⁊ in auſ. ſi qua. in ver. querūt do. ꝭ. eo. ⁊ in. l. ſi qs l conſcribendo. ꝭ. de pac. glo. Bart. ⁊ Bal. in. l. ij. ꝭ. ne fideiuſ. do. den. ⁊ gl. in. c. dilect. extra. d. pbē. ⁊ Ba. in. l. ſi qs in cōſcribēdo. ꝭ. de epiſ ⁊ cler. ⁊ in. c. ſi qs. in. j. col. q ſucceſ. tenean. ⁊ quō poſſit renūtiari nullitati ſnīe, vide late Ang. l Ꝯſ. cc. ⁊ an iuramentū validet ponit Jmol. in. c. cū contingat. in x. membro circa. ij. q. extra de iur.

e ¶ Nudo pact. No. caſum pegrinū ꝙ lꝫ fideiuſſor non pōt obligari citra vinculum ſtipulationis, vt. l. blanditus. j. ō fideiuſ. tñ in dote fallit, q2 nudo pacto. fallit ſcđo in caſu valde no. l. cū oſtēdim⁹. ff. de fideiu. tu. fallit ēt in. l. qties. ff. ad muni. fallit in. l. ij. ꝭ. de dec. lib. x. And.

f ¶ Nudo. ⁊ ita limitatur. l. ij. §. ſatiſaccep. ẜm Pau. de caſt. in. l. j. ff. ſoluto matrimonio.

g ¶ Repellere. No. maritum poſſe expellere vxorem, ſi ſibi non dat dotem: ⁊ ſic eſt hic caſus pro gl. fin. in. d. auſ. qđ bene not. vide Bal. in l. de diuiſione. ff. ſol. matri. Lud. ro. in. l. j. eod. titu. ⁊ Bal. in. l. quod in vxorē. C. de nego. geſt. l. pro oneribus. ꝭ. de iure do. Abb. ⁊ alios in. c. per veſtras. de dona. inter vir. ⁊ vxo. Bal. in aut. res que. C. commun. de leg. vide dominum Abbatem in. c. literas. de reſtitutione ſpoliatorum. vbi dicit quod poteſt compellere eam ad operandum, ſi non dedit dotem denegando alimenta. Bald. in. c. iurauit. de probatio. ⁊ etiam dicit ibi quod mulier non poteſt renuntiare iuri vt non alimentetur. in gloſſ. ſingul. de reſtitutione ſpoliatorum, in. c. ex parte. vide Bald, ⁊ alios in ca. quemadmodum. de iureiurando. Modern. in ca. primo. de adulterijs. ⁊ Jnnocen. in ca. ſalubriter. de vſu. Moder. Bald. in leg. ſi cum dotem. §. ſinautem. ſoluto matrimonio. ⁊ ibi Joan. de Jmol. ⁊ alios dominum Abbat. in ca. tua. el. ij. de iureiurando. vide gloſſ. in. d. l. cum dotem. §. ſinautem. ſoluto matrimonio. que dicit quod maritus alimentare tenetur licet nullam dotem habeat: quia ſi ſſiit perſona pro dote: quia poteſt eſſe matrimoniū ſine dote. Tenet Jacr. in. x. pulchr. l vlti. alle. Dy. in d. §. ſinaūt. ⁊ Guil. de ſuza. ⁊ Bald. in. d. l. pro oneribus. refert doc. tenere qđ vir tenet vxorē alimētare, lꝫ dotē nō recipiat. Jdē voluit Jnno. in. d. c. per veſtras. dicens ꝙ perſonam ſuā dedit pro dote. ⁊ in. c. ſalubriter. dicit ꝙ ſi mulier eſt indotata, ⁊ maritus eam dimiſit, qđ tenetur ſibi prebere expē-

b tum: quia vtriſq; principalibus quo ad creditorem ceſſat [b] beneficiū de fideiuſſoribus. ¶ Jtem ⁊ forte ceſſat beneficium de duobus reis ſaltem quo ad primum qui ſe obligauit. non reſpectu ſecundi: ſed abſolute, niſi primus promiſiſſet dare alium principalem, vel correum: quia tunc eſſemus in materia correorum. hec probantur per glo. ordin. in. d. auſ. de fideiuſ. in prin. coniuncta ratione. l. ff. de fideiuſ. l. ſi Titius ⁊ ſeia. Sunt enim predicta notanda propter beneficium cedendarum. ⁊ adde quod no. ff. de pactis. l. niſi.

1 ☞ Senatuſconſultum Velleianum, an hodie habeat locum.

§. Ne autem. Jſte. §. eſt valde not. ⁊. h. d. Mulier in inſtrumento publico a tribus teſtibus ſubſcripto intercedens obligatur, tamen valet hoc beneficium velleiani in caſibus in quibus dictum beneficium loquitur. Sed ſi omiſſa hac forma intercedit ipſo iure non obligatur. h. d. ¶ Sed quero rationem differentie. Rñdeo, q2 non ita de facili mulier decipitur interueniente tabellione ⁊ tribus teſtibus conſignantibus, neq; ita faciles ſunt mulieres ad conſentiendum cum inſtrumento, ſicut qñ inſtrumentum non interuenit: quia ergo facilior ⁊ fragilior ſine inſtrumento inuenitur: ideo mulieri ipſo iure
1 etiam ſubuenitur. ¶ † Quero, numquid hodie habeat locum beneficium velleia. Mart. dicit quod non. veritas eſt quod ſic in caſu vbi eſt confectum publicum documentum. ¶ Jtem per hunc tert. apparet tibi quid ſonant illa verba renuntiauit beneficio velleia. ⁊ cuilibet alij auxilio. nam de beneficio velleiani conſtat. aliud autem auxilium eſt auxilium nullita
c tis: vt hic. ⁊. ꝭ. eo. auſ. ſi qua mulier. cui auxilio [c] nullitatis renuntiare nō
d poteſt, niſi cum ſacramento, vel conſcientia legis, vt in auſ. matri ⁊ auie. ꝭ. quando mul. tute. offi. fungi poteſt.

¶ Lex vigeſimaquarta.

VEterum. Mulier intercedens pro libertate tenetur efficaciter libertatem fouere, ⁊ eſt ſpeciale. Jbi famulum. not. quod ſeruus vocatur famulus.

¶ Lex vigeſimaquinta.

GEneraliter. Mulier intercedens pro dote ſit
e nudo pacto, [e] efficaciter obligaꝛ. ⁊ no. duo ſpecialia fauore dotis. Primum. quod ceſſat vel
f leianum. ſecundū quod fideiuſſor obligatur ex nudo pacto.
1 quod tene menti. ¶ † Jn tex. ibi repelli. No. arg. quod propter dotē non
g ſolutam vir poteſt repellere [g] vxorem a domo ſua: quia non tenetur ei dare victum niſi habeat dotem promiſſam. facit in auſ. de non eligen. ſecun. nub. coll. j. §. ſi. cum glo. ſua. Cetera que dicit hic Cyn. examinaui. ꝭ. eod. l. j. ⁊ ad caſus gloſſ. in quibus ceſſat velleianum, adde vnum caſum, ſcilicet quando mulier fideiuſſit apud minorem: vt. ff. de minoribus. l. ſi apud. ⁊ ſic ſunt quatuor caſus vltra illos ſex: qui quatuor caſus his verſibus continentur. Debenti ſi ſuccedat, ſi debita cepit. Si minor eſt credens, ſi commoda propria geſſit. ſecundum Nic. de mat.

¶ De non numerata pecunia. Rubrica.

¶ Continua rubricam ad precedentia hoc modo. quibuſdam ſubuenitur ratione ſpeciali: quibuſdam ſubuenitur equitate naturali. vnde cum dictum ſit in ſuperioribus de primis: ſequitur hic videre de ſecundis, ſcilicet de non numerata pecunia. habet ergo exceptio non numerate pecunie in ſe rationem naturalem, ne illicita extorſio fiat, vt. leg. illicitas. in prin. ff. de offi. preſi. ⁊ no. ꝭ. eo. l. ſi ex cautione.

1 ☞ Jndebitum preſumitur, licet interuenerit confeſſio ex cauſa mutui, ⁊ pignoris traditio, ⁊ vide vſq; ad. n. 2. 3. 4. 5.
6 Debitor quare tenetur probare pignus datum fuiſſe.

¶ Lex prima.

SJ pecuniam. Diuiditur in duas partes. Prima loquitur de creditore poſſidente. Secunda de poſſidente debitore. ſecunda ibi. Eademq; prima ſubdiuiditur in duas. nam in prima conſulit reo. in ſecunda remouet allegationem actoris. ſecunda ibi, nam intentio. Et hoc intendit. Creditor non preſumitur numeraſſe, niſi probet: ſiue pignoratitia conuenſatur: ſiue hypothecaria agit. ¶ Caſus. Scholaris confeſſus fuit habuiſſe decem mutuo, ⁊ pignori tradidit codicem, conqueritur de creditore, dicens quod pecuniam non numerauit. ⁊ ideo agit pignoratitia ad codicem, queritur nunquid poſſit. Reſpondeo, quod ſic: ſed contra hoc inſtatur: nam pignoratitia requirit quod debitor ſoluat, cum creditor opponat exceptionem, tu pignus dediſti, ⁊ non ſoluiſti.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN